

לְמוּד יוֹמִי

משניות זהר

בעידודו של

מו"ר הרה"צ שליט"א

יוצא לאור ע"י חסידי ברסלב

יבנאל עיר ברסלב – עיר השמחה

פרשת

תרומה תשפ"ה

ניתן להשיג בתיבה בכניסה ל'היכל מוהרא"ש'

או שלח צרף למייל: breslevsheli1@gmail.com

נדפס לזכות נשמתו הטהורה
של כ״ק אדמו״ר עט״ר
מוהרא״ש
ר׳ אליעזר שלמה בן
ר׳ מנחם זאב זי״ע

לזכות מורנו ורבנו הרה״צ
ר׳ יצחק שמואל אהרן לעזער
שליט״א

יהי רצון שימשיך להנהיג את הקהילה הקדושה מתוך
בריאות איתנה ונחת מכל יצ״ח ותלמידיו

לזכות נשמתם הקדושה והטהורה של
רבי חייא ובניו חזקיה ויהודה
ולזכות
רב המנונא סבא ורב הונא ריש גלותא

טוֹב לוֹמַר לִפְנֵי הַלְמוּד :
הַלְמוּד בַּמִּשְׁנָיוֹת וּבַזֹּהַר הַקָּדוֹשׁ יִהְיֶה לְעִלּוּי הַשְּׁכִינָה הַקְּדוֹשָׁה
וּלְהָקֵל צַעֲרָהּ, לְעִלּוּי כָּל נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל שֶׁנִּפְטְרוּ מִן הָעוֹלָם,
גְּאֻלָּה, יְשׁוּעָה, רְפוּאָה וְהַצְלָחָה לְכָל נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל
בְּרוּחָנִיוּת וּבְגַשְׁמִיוּת, גִּלּוּי מָשִׁיחַ צִדְקֵנוּ בְּרַחֲמִים וּבִנְיַן בֵּית
מִקְדָּשֵׁנוּ וְתִפְאַרְתֵּנוּ בִּמְהֵרָה בְיָמֵינוּ, אָמֵן כֵּן יְהִי רָצוֹן.

מַסֶּכֶת סַנְהֶדְרִין פֶּרֶק ג

א. דִּינֵי מָמוֹנוֹת - בִּשְׁלשָׁה. זֶה בּוֹרֵר לוֹ אֶחָד, וְזֶה בּוֹרֵר לוֹ אֶחָד, וּשְׁנֵיהֶן בּוֹרְרִין לָהֶן עוֹד אֶחָד, דִּבְרֵי רַבִּי מֵאִיר. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: שְׁנֵי הַדַּיָּנִים בּוֹרְרִין לָהֶן עוֹד אֶחָד. זֶה פּוֹסֵל דַּיָּנוֹ שֶׁל זֶה, וְזֶה פּוֹסֵל דַּיָּנוֹ שֶׁל זֶה, דִּבְרֵי רַבִּי מֵאִיר. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: אֵימָתַי? בִּזְמַן שֶׁמֵּבִיא עֲלֵיהֶן רְאָיָה, שֶׁהֵן קְרוֹבִין אוֹ פְּסוּלִין; אֲבָל אִם הָיוּ כְּשֵׁרִים אוֹ מֻמְחִין - אֵינוֹ יָכוֹל לְפָסְלָן. זֶה פּוֹסֵל עֵדָיו שֶׁל זֶה, וְזֶה פּוֹסֵל עֵדָיו שֶׁל זֶה, דִּבְרֵי רַבִּי מֵאִיר. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: אֵימָתַי? בִּזְמַן שֶׁהוּא מֵבִיא עֲלֵיהֶם רְאָיָה שֶׁהֵן קְרוֹבִים אוֹ פְּסוּלִים. אֲבָל אִם הָיוּ כְּשֵׁרִים - אֵינוֹ יָכוֹל לְפָסְלָן: ב. אָמַר לוֹ: 'נֶאֱמָן עָלַי אַבָּא', 'נֶאֱמָן עָלַי אָבִיךָ', 'נֶאֱמָנִין עָלַי שִׁלשָׁה רוֹעֵי בָקָר' - רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר: יָכוֹל לַחֲזוֹר בּוֹ. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: אֵינוֹ יָכוֹל לַחֲזוֹר בּוֹ. הָיָה חַיָּב לַחֲבֵרוֹ שְׁבוּעָה, וְאָמַר לוֹ: 'דּוֹר לִי בְּחַיֵּי רֹאשְׁךָ' - רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר: יָכוֹל לַחֲזוֹר בּוֹ. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: אֵינוֹ יָכוֹל לַחֲזוֹר בּוֹ: ג. וְאֵלּוּ הֵן הַפְּסוּלִין: הַמְשַׁחֵק בַּקְּבָיָא, וְהַמַּלְוֶה בְּרִבִּית, וּמַפְרִיחֵי יוֹנִים, וְסוֹחֲרֵי שְׁבִיעִית. אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן: בַּתְּחִלָּה הָיוּ קוֹרִין אוֹתָן: 'אוֹסְפֵי שְׁבִיעִית'. מִשֶּׁרַבּוּ הָאַנָּסִין, חָזְרוּ לִקְרוֹתָן: 'סוֹחֲרֵי שְׁבִיעִית'. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה: אֵימָתַי? בִּזְמַן שֶׁאֵין לָהֶם אֻמָּנוּת אֶלָּא הִיא, אֲבָל יֵשׁ לָהֶן אֻמָּנוּת שֶׁלֹּא הִיא - כְּשֵׁרִין: ד. וְאֵלּוּ הֵן הַקְּרוֹבִין: אָבִיו, וְאָחִיו, וַאֲחִי אָבִיו, וַאֲחִי אִמּוֹ, וּבַעַל אֲחוֹתוֹ, וּבַעַל אֲחוֹת אָבִיו, וּבַעַל אֲחוֹת אִמּוֹ, וּבַעַל אִמּוֹ, וְחָמִיו, וְגִיסוֹ; הֵן וּבְנֵיהֶן וְחַתְנֵיהֶן; וְחוֹרְגוֹ לְבַדּוֹ. אָמַר רַבִּי יוֹסֵי: זוֹ מִשְׁנַת רַבִּי עֲקִיבָא. אֲבָל מִשְׁנָה רִאשׁוֹנָה: "דּוֹדוֹ וּבֶן דּוֹדוֹ" (ע"פ וַיִּקְרָא כה, מט). וְכָל הָרָאוּי לְיָרְשׁוֹ, וְכָל הַקָּרוֹב לוֹ בְּאוֹתָהּ שָׁעָה. הָיָה קָרוֹב וְנִתְרַחֵק - הֲרֵי זֶה כָּשֵׁר. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: אֲפִלּוּ מֵתָה בִתּוֹ, וְיֵשׁ לוֹ בָּנִים מִמֶּנָּה - הֲרֵי זֶה קָרוֹב: ה. הָאוֹהֵב וְהַשּׂוֹנֵא: אוֹהֵב - זֶה שׁוֹשְׁבִינוֹ. שׂוֹנֵא - כֹּל שֶׁלֹּא דִבֵּר עִמּוֹ שְׁלשָׁה יָמִים בְּאֵיבָה. אָמְרוּ לוֹ: לֹא נֶחְשְׁדוּ יִשְׂרָאֵל עַל כָּךְ: ו. כֵּיצַד בּוֹדְקִים אֶת הָעֵדִים? הָיוּ מַכְנִיסִין אוֹתָן לְחֶדֶר וּמְאַיְמִין עֲלֵיהֶן, וּמוֹצִיאִין אֶת כָּל הָאָדָם לַחוּץ, וּמְשַׁיְּרִין אֶת הַגָּדוֹל שֶׁבָּהֶן, וְאוֹמְרִים לוֹ: 'אֱמֹר הֵיאַךְ אַתָּה יוֹדֵעַ שֶׁזֶּה חַיָּב לָזֶה'? אִם אָמַר: 'הוּא אָמַר לִי, שֶׁאֲנִי חַיָּב לוֹ', 'אִישׁ פְּלוֹנִי אָמַר לִי, שֶׁהוּא חַיָּב לוֹ' - לֹא אָמַר כְּלוּם, עַד שֶׁיֹּאמַר: 'בְּפָנֵינוּ הוֹדָה לוֹ שֶׁהוּא חַיָּב לוֹ מָאתַיִם זוּז'. וְאַחַר־כָּךְ מַכְנִיסִין אֶת הַשֵּׁנִי וּבוֹדְקִים אוֹתוֹ. אִם נִמְצְאוּ דִבְרֵיהֶם מְכֻוָּנִים - נוֹשְׁאִין וְנוֹתְנִין בַּדָּבָר. שְׁנַיִם אוֹמְרִים: 'זַכַּאי', וְאֶחָד אוֹמֵר: 'חַיָּב' - זַכַּאי; שְׁנַיִם אוֹמְרִים: 'חַיָּב', וְאֶחָד אוֹמֵר: 'זַכַּאי' - חַיָּב. אֶחָד אוֹמֵר: 'זַכַּאי', וְאֶחָד אוֹמֵר: 'חַיָּב', וַאֲפִלּוּ שְׁנַיִם מְזַכִּין אוֹ שְׁנַיִם מְחַיְּבִין, וְאֶחָד אוֹמֵר: 'אֵינִי יוֹדֵעַ' - יוֹסִיפוּ הַדַּיָּנִים: ז. גָּמְרוּ אֶת הַדָּבָר, הָיוּ מַכְנִיסִין אוֹתָן. הַגָּדוֹל

שֶׁבַּדַּיָּנִים אוֹמֵר: ׳אִישׁ פְּלוֹנִי - אַתָּה זַכַּאי, אִישׁ פְּלוֹנִי - אַתָּה חַיָּב׳. וּמִנַּיִן לִכְשֶׁיֵּצֵא אֶחָד מִן הַדַּיָּנִים, לֹא יֹאמַר: ׳אֲנִי מְזַכֶּה, וַחֲבֵרַי מְחַיְּבִין, אֲבָל מָה אֶעֱשֶׂה שֶׁחֲבֵרַי רַבּוּ עָלַי׳? עַל זֶה נֶאֱמַר (וַיִּקְרָא יט, טז): "לֹא־תֵלֵךְ רָכִיל בְּעַמֶּיךָ", וְאוֹמֵר (מִשְׁלֵי יא, יג): "הוֹלֵךְ רָכִיל מְגַלֶּה־סּוֹד": ח. כָּל זְמַן שֶׁמֵּבִיא רְאָיָה - סוֹתֵר אֶת הַדִּין. אָמְרוּ לוֹ: ׳כָּל רְאָיוֹת שֶׁיֵּשׁ לְךָ, הָבֵא מִכָּאן עַד שְׁלֹשִׁים יוֹם׳. מָצָא בְּתוֹךְ שְׁלֹשִׁים יוֹם - סוֹתֵר. לְאַחַר שְׁלֹשִׁים יוֹם - אֵינוֹ סוֹתֵר. אָמַר רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל: מַה יַּעֲשֶׂה זֶה שֶׁלֹּא מָצָא בְּתוֹךְ שְׁלֹשִׁים, וּמָצָא לְאַחַר שְׁלֹשִׁים?! אָמְרוּ לוֹ: ׳הָבֵא עֵדִים׳, וְאָמַר: ׳אֵין לִי עֵדִים׳, אָמְרוּ: ׳הָבֵא רְאָיָה׳, וְאָמַר: ׳אֵין לִי רְאָיָה׳, וּלְאַחַר זְמַן הֵבִיא רְאָיָה, וּמָצָא עֵדִים - הֲרֵי זֶה אֵינוֹ כְלוּם. אָמַר רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל: מַה יַּעֲשֶׂה זֶה, שֶׁלֹּא הָיָה יוֹדֵעַ שֶׁיֵּשׁ לוֹ עֵדִים, וּמָצָא עֵדִים?! לֹא הָיָה יוֹדֵעַ שֶׁיֵּשׁ לוֹ רְאָיָה, וּמָצָא רְאָיָה?! אָמְרוּ לוֹ: ׳הָבֵא עֵדִים׳, אָמַר: ׳אֵין לִי עֵדִים׳; ׳הָבֵא רְאָיָה׳, וְאָמַר: ׳אֵין לִי רְאָיָה׳; רָאָה שֶׁמִּתְחַיֵּב בַּדִּין וְאָמַר: ׳קִרְבוּ פְּלוֹנִי וּפְלוֹנִי וְהַעִידוּנִי׳, אוֹ שֶׁהוֹצִיא רְאָיָה מִתּוֹךְ אֲפֻנְדָּתוֹ - הֲרֵי זֶה אֵינוֹ כְלוּם:

מַסֶּכֶת סַנְהֶדְרִין פֶּרֶק ד

א. אֶחָד דִּינֵי מָמוֹנוֹת וְאֶחָד דִּינֵי נְפָשׁוֹת בִּדְרִישָׁה וּבַחֲקִירָה, שֶׁנֶּאֱמַר (וַיִּקְרָא כד, כב): "מִשְׁפַּט אֶחָד יִהְיֶה לָכֶם". מַה בֵּין דִּינֵי מָמוֹנוֹת לְדִינֵי נְפָשׁוֹת? דִּינֵי מָמוֹנוֹת -בִּשְׁלֹשָׁה, וְדִינֵי נְפָשׁוֹת - בְּעֶשְׂרִים וּשְׁלֹשָׁה. דִּינֵי מָמוֹנוֹת - פּוֹתְחִין בֵּין לִזְכוּת בֵּין לְחוֹבָה, וְדִינֵי נְפָשׁוֹת - פּוֹתְחִין לִזְכוּת, וְאֵין פּוֹתְחִין לְחוֹבָה. דִּינֵי מָמוֹנוֹת - מַטִּין עַל־פִּי אֶחָד, בֵּין לִזְכוּת בֵּין לְחוֹבָה, וְדִינֵי נְפָשׁוֹת - מַטִּין עַל־פִּי אֶחָד לִזְכוּת, וְעַל־פִּי שְׁנַיִם לְחוֹבָה. דִּינֵי מָמוֹנוֹת - מַחֲזִירִין בֵּין לִזְכוּת בֵּין לְחוֹבָה, דִּינֵי נְפָשׁוֹת - מַחֲזִירִין לִזְכוּת, וְאֵין מַחֲזִירִין לְחוֹבָה. דִּינֵי מָמוֹנוֹת - הַכֹּל מְלַמְּדִין זְכוּת וְחוֹבָה, וְדִינֵי נְפָשׁוֹת - הַכֹּל מְלַמְּדִין זְכוּת, וְאֵין הַכֹּל מְלַמְּדִין חוֹבָה. דִּינֵי מָמוֹנוֹת - הַמְלַמֵּד חוֹבָה מְלַמֵּד זְכוּת, וְהַמְלַמֵּד זְכוּת מְלַמֵּד חוֹבָה, דִּינֵי נְפָשׁוֹת - הַמְלַמֵּד חוֹבָה מְלַמֵּד זְכוּת, אֲבָל הַמְלַמֵּד זְכוּת, אֵינוֹ יָכוֹל לַחֲזֹר וּלְלַמֵּד חוֹבָה. דִּינֵי מָמוֹנוֹת - דָּנִין בַּיּוֹם וְגוֹמְרִין בַּלַּיְלָה, דִּינֵי נְפָשׁוֹת - דָּנִין בַּיּוֹם וְגוֹמְרִין בַּיּוֹם. דִּינֵי מָמוֹנוֹת - גּוֹמְרִין בּוֹ בַּיּוֹם, בֵּין לִזְכוּת בֵּין לְחוֹבָה, דִּינֵי נְפָשׁוֹת - גּוֹמְרִין בּוֹ בַּיּוֹם לִזְכוּת, וּבְיוֹם שֶׁלְּאַחֲרָיו לְחוֹבָה, לְפִיכָךְ אֵין דָּנִין לֹא בְּעֶרֶב־שַׁבָּת וְלֹא בְּעֶרֶב יוֹם־טוֹב: ב. דִּינֵי הַטֻּמְאוֹת וְהַטְּהָרוֹת - מַתְחִילִין מִן הַגָּדוֹל, דִּינֵי נְפָשׁוֹת - מַתְחִילִין מִן הַצַּד. הַכֹּל כְּשֵׁרִין לָדוּן דִּינֵי מָמוֹנוֹת, וְאֵין הַכֹּל כְּשֵׁרִין לָדוּן דִּינֵי נְפָשׁוֹת, אֶלָּא כֹּהֲנִים, לְוִיִּם, וְיִשְׂרְאֵלִים הַמְּשׁוּיָּאִין לַכְּהֻנָּה: ג. סַנְהֶדְרִין הָיְתָה כַּחֲצִי גֹּרֶן עֲגֻלָּה, כְּדֵי שֶׁיִּהוּ רוֹאִין זֶה אֶת זֶה. וּשְׁנֵי סוֹפְרֵי

הַדַּיָּנִין עוֹמְדִין לִפְנֵיהֶם, אֶחָד מִיָּמִין וְאֶחָד מִשְּׂמֹאל, וְכוֹתְבִין דִּבְרֵי הַמְזַכִּין וְדִבְרֵי הַמְחַיְּבִין. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: שְׁלֹשָׁה; אֶחָד כּוֹתֵב דִּבְרֵי הַמְזַכִּין, וְאֶחָד כּוֹתֵב דִּבְרֵי הַמְחַיְּבִין, וְהַשְּׁלִישִׁי כּוֹתֵב דִּבְרֵי הַמְזַכִּין וְדִבְרֵי הַמְחַיְּבִין: ד. וְשָׁלֹשׁ שׁוּרוֹת שֶׁל תַּלְמִידֵי חֲכָמִים יוֹשְׁבִין לִפְנֵיהֶם, כָּל אֶחָד וְאֶחָד מַכִּיר אֶת מְקוֹמוֹ. הָיוּ צְרִיכִין לִסְמֹךְ - סוֹמְכִין מִן הָרִאשׁוֹנָה. אֶחָד מִן הַשְּׁנִיָּה בָּא לוֹ לָרִאשׁוֹנָה, וְאֶחָד מִן הַשְּׁלִישִׁית בָּא לוֹ לַשְּׁנִיָּה, וּבוֹרְרִין לָהֶן עוֹד אֶחָד מִן הַקָּהָל, וּמוֹשִׁיבִין אוֹתוֹ בַּשְּׁלִישִׁית. וְלֹא הָיָה יוֹשֵׁב בִּמְקוֹמוֹ שֶׁל רִאשׁוֹן, אֶלָּא יוֹשֵׁב בְּמָקוֹם הָרָאוּי לוֹ: ה. כֵּיצַד מְאַיְּמִין אֶת הָעֵדִים עַל עֵדֵי נְפָשׁוֹת? הָיוּ מַכְנִיסִין אוֹתָן וּמְאַיְּמִין עֲלֵיהֶן. שֶׁמָּא תֹּאמְרוּ מֵאֹמֶד, וּמִשְּׁמוּעָה, עֵד מִפִּי עֵד, וּמִפִּי אָדָם נֶאֱמָן שָׁמַעְנוּ; אוֹ שֶׁמָּא אֵי אַתֶּם יוֹדְעִין שֶׁסּוֹפֵנוּ לִבְדֹּק אֶתְכֶם בִּדְרִישָׁה וּבַחֲקִירָה; הֱווּ יוֹדְעִין שֶׁלֹּא כְּדִינֵי מָמוֹנוֹת דִּינֵי נְפָשׁוֹת: דִּינֵי מָמוֹנוֹת - אָדָם נוֹתֵן מָמוֹן וּמִתְכַּפֵּר לוֹ. דִּינֵי נְפָשׁוֹת - דָּמוֹ וְדַם זַרְעִיּוֹתָיו תְּלוּיִן בּוֹ עַד סוֹף הָעוֹלָם, שֶׁכֵּן מָצִינוּ בְּקַיִן שֶׁהָרַג אֶת אָחִיו, שֶׁנֶּאֱמַר (בְּרֵאשִׁית ד, י): "דְּמֵי אָחִיךָ צֹעֲקִים". אֵינוֹ אוֹמֵר: 'דַּם אָחִיךָ', אֶלָּא: "דְּמֵי אָחִיךָ" - דָּמוֹ וְדַם זַרְעִיּוֹתָיו. דָּבָר אַחֵר: "דְּמֵי אָחִיךָ", שֶׁהָיָה דָּמוֹ מֻשְׁלָךְ עַל הָעֵצִים וְעַל הָאֲבָנִים. לְפִיכָךְ נִבְרָא אָדָם יָחִיד, לְלַמֶּדְךָ: שֶׁכָּל הַמְאַבֵּד נֶפֶשׁ אַחַת מִיִּשְׂרָאֵל, מַעֲלֶה עָלָיו הַכָּתוּב כְּאִלּוּ אִבֵּד עוֹלָם מָלֵא; וְכָל הַמְקַיֵּם נֶפֶשׁ אַחַת מִיִּשְׂרָאֵל, מַעֲלֶה עָלָיו הַכָּתוּב כְּאִלּוּ קִיֵּם עוֹלָם מָלֵא. וּמִפְּנֵי שְׁלוֹם הַבְּרִיּוֹת, שֶׁלֹּא יֹאמַר אָדָם לַחֲבֵרוֹ: 'אַבָּא גָּדוֹל מֵאָבִיךָ'. וְשֶׁלֹּא יְהוּ מִינִין אוֹמְרִים: 'הַרְבֵּה רְשׁוּיוֹת בַּשָּׁמַיִם'. וּלְהַגִּיד גְּדֻלָּתוֹ שֶׁל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁאָדָם טוֹבֵעַ כַּמָּה מַטְבְּעוֹת בְּחוֹתָם אֶחָד, וְכֻלָּן דּוֹמִין זֶה לָזֶה, וּמֶלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים, הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, טָבַע כָּל אָדָם בְּחוֹתָמוֹ שֶׁל אָדָם הָרִאשׁוֹן, וְאֵין אֶחָד מֵהֶן דּוֹמֶה לַחֲבֵרוֹ. לְפִיכָךְ כָּל אֶחָד וְאֶחָד חַיָּב לוֹמַר: 'בִּשְׁבִילִי נִבְרָא הָעוֹלָם'. וְשֶׁמָּא תֹּאמְרוּ מַה לָּנוּ וְלַצָּרָה הַזֹּאת, וַהֲלֹא כְּבָר נֶאֱמַר (וַיִּקְרָא ה, א): "וְהוּא עֵד אוֹ רָאָה אוֹ יָדָע אִם־לוֹא יַגִּיד" וְגוֹ'. וְשֶׁמָּא תֹּאמְרוּ מַה לָּנוּ לָחוּב בְּדָמוֹ שֶׁל זֶה, וַהֲלֹא כְּבָר נֶאֱמַר (מִשְׁלֵי יא, י): "וּבַאֲבֹד רְשָׁעִים רִנָּה":

מַסֶּכֶת סַנְהֶדְרִין פֶּרֶק ה

א. הָיוּ בוֹדְקִין אוֹתָן בְּשֶׁבַע חֲקִירוֹת, בְּאֵיזֶה שָׁבוּעַ? בְּאֵיזוֹ שָׁנָה? בְּאֵיזֶה חֹדֶשׁ? בְּכַמָּה בַּחֹדֶשׁ? בְּאֵיזֶה יוֹם? בְּאֵיזוֹ שָׁעָה? בְּאֵיזֶה מָקוֹם? רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר: בְּאֵיזֶה יוֹם? בְּאֵיזוֹ שָׁעָה? בְּאֵיזֶה מָקוֹם? מַכִּירִין אַתֶּם אוֹתוֹ? הִתְרֵיתֶם בּוֹ? הָעוֹבֵד עֲבוֹדָה־זָרָה: אֶת מִי עָבַד? וּבַמֶּה עָבַד?: ב. כָּל הַמַּרְבֶּה בִּבְדִיקוֹת - הֲרֵי זֶה מְשֻׁבָּח. מַעֲשֶׂה וּבָדַק בֶּן זַכַּאי בְּעֻקְצֵי תְאֵנִים. וּמַה בֵּין חֲקִירוֹת לִבְדִיקוֹת? חֲקִירוֹת - אֶחָד אוֹמֵר: 'אֵינִי יוֹדֵעַ' - עֵדוּתָן בְּטֵלָה.

בְּדִיקוֹת - אֶחָד אוֹמֵר: 'אֵינִי יוֹדֵעַ', וַאֲפִלּוּ שְׁנַיִם אוֹמְרִים: 'אֵין אָנוּ יוֹדְעִין' - עֵדוּתָן קַיֶּמֶת. אֶחָד חֲקִירוֹת וְאֶחָד בְּדִיקוֹת, בִּזְמַן שֶׁמַּכְחִישִׁין זֶה אֶת זֶה - עֵדוּתָן בְּטֵלָה: ג. אֶחָד אוֹמֵר: 'בִּשְׁנַיִם בַּחֹדֶשׁ', וְאֶחָד אוֹמֵר: 'בִּשְׁלֹשָׁה בַּחֹדֶשׁ' - עֵדוּתָן קַיֶּמֶת, שֶׁזֶּה יוֹדֵעַ בְּעִבּוּרוֹ שֶׁל חֹדֶשׁ, וְזֶה אֵינוֹ יוֹדֵעַ בְּעִבּוּרוֹ שֶׁל חֹדֶשׁ. אֶחָד אוֹמֵר: 'בִּשְׁלֹשָׁה', וְאֶחָד אוֹמֵר: 'בַּחֲמִשָּׁה' - עֵדוּתָן בְּטֵלָה. אֶחָד אוֹמֵר: 'בִּשְׁתֵּי שָׁעוֹת', וְאֶחָד אוֹמֵר: 'בִּשְׁלֹשׁ שָׁעוֹת' - עֵדוּתָן קַיֶּמֶת. אֶחָד אוֹמֵר: 'בִּשְׁלֹשׁ', וְאֶחָד אוֹמֵר: 'בְּחָמֵשׁ' - עֵדוּתָן בְּטֵלָה. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: קַיֶּמֶת. אֶחָד אוֹמֵר: 'בְּחָמֵשׁ', וְאֶחָד אוֹמֵר: 'בְּשֵׁבַע' - עֵדוּתָן בְּטֵלָה, שֶׁבְּחָמֵשׁ חַמָּה בַּמִּזְרָח, וּבְשֶׁבַע חַמָּה בַּמַּעֲרָב: ד. וְאַחַר־כָּךְ מַכְנִיסִין אֶת הַשֵּׁנִי, וּבוֹדְקִין אוֹתוֹ. אִם נִמְצְאוּ דִבְרֵיהֶם מְכֻוָּנִין - פּוֹתְחִין בִּזְכוּת. אָמַר אֶחָד מִן הָעֵדִים: 'יֵשׁ לִי לְלַמֵּד עָלָיו זְכוּת', אוֹ אֶחָד מִן הַתַּלְמִידִים: 'יֵשׁ לִי לְלַמֵּד עָלָיו חוֹבָה' - מְשַׁתְּקִין אוֹתוֹ. אָמַר אֶחָד מִן הַתַּלְמִידִים: 'יֵשׁ לִי לְלַמֵּד עָלָיו זְכוּת' - מַעֲלִין אוֹתוֹ וּמוֹשִׁיבִין אוֹתוֹ בֵּינֵיהֶן, וְלֹא הָיָה יוֹרֵד מִשָּׁם כָּל הַיּוֹם כֻּלּוֹ. אִם יֵשׁ מַמָּשׁ בִּדְבָרָיו - שׁוֹמְעִין לוֹ. וַאֲפִלּוּ הוּא אוֹמֵר: 'יֵשׁ לִי לְלַמֵּד עַל עַצְמִי זְכוּת' - שׁוֹמְעִין לוֹ, וּבִלְבַד שֶׁיֵּשׁ מַמָּשׁ בִּדְבָרָיו: ה. אִם מָצְאוּ לוֹ זְכוּת - פּוֹטְרוֹהוּ. וְאִם לָאו - מַעֲבִירִין דִּינוֹ לְמָחָר. הָיוּ מְזַדַּוְּגִין זוּגוֹת זוּגוֹת, וּמְמַעֲטִין בְּמַאֲכָל, וְלֹא הָיוּ שׁוֹתִין יַיִן כָּל הַיּוֹם, וְנוֹשְׁאִין וְנוֹתְנִין כָּל הַלַּיְלָה, וְלַמָּחֳרָת מַשְׁכִּימִין וּבָאִין לְבֵית־דִּין. הַמְזַכֶּה אוֹמֵר: 'אֲנִי מְזַכֶּה, וּמְזַכֶּה אֲנִי בְּמָקוֹמִי'; וְהַמְחַיֵּב אוֹמֵר: 'אֲנִי מְחַיֵּב, וּמְחַיֵּב אֲנִי בְּמָקוֹמִי'. הַמְלַמֵּד חוֹבָה מְלַמֵּד זְכוּת, אֲבָל הַמְלַמֵּד זְכוּת אֵינוֹ יָכוֹל לַחֲזוֹר וּלְלַמֵּד חוֹבָה. טָעוּ בַּדָּבָר, שְׁנֵי סוֹפְרֵי הַדַּיָּנִין מַזְכִּירִין אוֹתָן. אִם מָצְאוּ לוֹ זְכוּת - פּוֹטְרוֹהוּ. וְאִם לָאו - עוֹמְדִים לַמִּנְיָן. שְׁנֵיִם־עָשָׂר מְזַכִּין, וְאַחַד עָשָׂר מְחַיְּבִין - זַכַּאי. שְׁנַיִם־עָשָׂר מְחַיְּבִין, וְאַחַד־עָשָׂר מְזַכִּין, וַאֲפִלּוּ אַחַד־עָשָׂר מְזַכִּין, וְאַחַד עָשָׂר מְחַיְּבִין, וְאֶחָד אוֹמֵר: 'אֵינִי יוֹדֵעַ'; וַאֲפִלּוּ עֶשְׂרִים וּשְׁנַיִם מְזַכִּין אוֹ מְחַיְּבִין, וְאֶחָד אוֹמֵר: 'אֵינִי יוֹדֵעַ' - יוֹסִיפוּ הַדַּיָּנִין. עַד כַּמָּה מוֹסִיפִין? שְׁנַיִם שְׁנַיִם עַד שִׁבְעִים וְאֶחָד. שִׁלְשִׁים וְשִׁשָּׁה מְזַכִּין, וּשְׁלֹשִׁים וַחֲמִשָּׁה מְחַיְּבִין - זַכַּאי; שִׁלְשִׁים וְשִׁשָּׁה מְחַיְּבִין, וּשְׁלֹשִׁים וַחֲמִשָּׁה מְזַכִּין - דָּנִין אֵלּוּ כְּנֶגֶד אֵלּוּ, עַד שֶׁיִּרְאֶה אֶחָד מִן הַמְחַיְּבִין דִּבְרֵי הַמְזַכִּין:

מַסֶּכֶת סַנְהֶדְרִין פֶּרֶק ו

א. נִגְמַר הַדִּין - מוֹצִיאִין אוֹתוֹ לִסְקִלּוֹ. בֵּית הַסְּקִילָה הָיָה חוּץ לְבֵית־דִּין, שֶׁנֶּאֱמַר (וַיִּקְרָא כד, יד): "הוֹצֵא אֶת הַמְקַלֵּל". אֶחָד עוֹמֵד עַל פֶּתַח בֵּית־דִּין, וְהַסּוּדָרִין בְּיָדוֹ, וְאָדָם אֶחָד רוֹכֵב הַסּוּס, רָחוֹק מִמֶּנּוּ, כְּדֵי שֶׁיִּהְא רוֹאֵהוּ. אוֹמֵר אֶחָד: 'יֵשׁ לִי לְלַמֵּד עָלָיו זְכוּת' - הַלָּה מֵנִיף בַּסּוּדָרִין, וְהַסּוּס רָץ וּמַעֲמִידוֹ.

וַאֲפִלּוּ הוּא אוֹמֵר: ״יֵשׁ לִי לְלַמֵּד עַל עַצְמִי זְכוּת״ – מַחֲזִירִין אוֹתוֹ, אֲפִלּוּ אַרְבָּעָה וַחֲמִשָּׁה פְּעָמִים, וּבִלְבַד שֶׁיֵּשׁ מַמָּשׁ בִּדְבָרָיו. מָצְאוּ לוֹ זְכוּת – פָּטְרוּהוּ, וְאִם לָאו – יוֹצֵא לִסְקֵל. וְכָרוֹז יוֹצֵא לְפָנָיו: ״אִישׁ פְּלוֹנִי בֶּן פְּלוֹנִי יוֹצֵא לִסְקֵל עַל שֶׁעָבַר עֲבֵרָה פְּלוֹנִית, וּפְלוֹנִי וּפְלוֹנִי עֵדָיו; כָּל מִי שֶׁיּוֹדֵעַ לוֹ זְכוּת, יָבוֹא וְיַלְמֵד עָלָיו״: ב. הָיָה רָחוֹק מִבֵּית הַסְּקִילָה כְּעֶשֶׂר אַמּוֹת – אוֹמְרִים לוֹ: ״הִתְוַדֵּה, שֶׁכֵּן דֶּרֶךְ הַמּוּמָתִין – מִתְוַדִּין, שֶׁכָּל הַמִּתְוַדֶּה יֶשׁ לוֹ חֵלֶק לָעוֹלָם הַבָּא״. שֶׁכֵּן מָצִינוּ בְּעָכָן שֶׁאָמַר לוֹ יְהוֹשֻׁעַ (יְהוֹשֻׁעַ ז, יט-כ): ״בְּנִי שִׂים־נָא כָּבוֹד לַה׳ אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל וְתֶן־לוֹ תוֹדָה וְגוֹ׳, וַיַּעַן עָכָן אֶת יְהוֹשֻׁעַ וַיֹּאמַר אָמְנָה אָנֹכִי חָטָאתִי לַה׳ אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל וְכָזֹאת״ וְגוֹ׳. וּמִנַּיִן שֶׁכּוֹפֵר לוֹ וְדוּיוֹ, שֶׁנֶּאֱמַר (שָׁם שָׁם, כה): ״וַיֹּאמֶר יְהוֹשֻׁעַ מֶה עֲכַרְתָּנוּ יַעְכָּרְךָ ה׳ בַּיּוֹם הַזֶּה״ – הַיּוֹם הַזֶּה אַתָּה עָכוּר, וְאִי אַתָּה עָכוּר לָעוֹלָם הַבָּא. וְאִם אֵינוֹ יוֹדֵעַ לְהִתְוַדּוֹת, אוֹמְרִים לוֹ: ״אֱמֹר תְּהֵא מִיתָתִי כַּפָּרָה עַל כָּל עֲוֹנוֹתַי״. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: אִם הָיָה יוֹדֵעַ שֶׁהוּא מְזֻמָּם, אוֹמֵר: ״תְּהֵא מִיתָתִי כַּפָּרָה עַל כָּל עֲוֹנוֹתַי חוּץ מֵעָוֹן זֶה״. אָמְרוּ לוֹ: אִם־כֵּן, יְהוּ כָּל אָדָם אוֹמְרִים כָּךְ, כְּדֵי לְנַקּוֹת אֶת עַצְמָן: ג. הָיָה רָחוֹק מִבֵּית הַסְּקִילָה אַרְבַּע אַמּוֹת – מַפְשִׁיטִין אוֹתוֹ אֶת בְּגָדָיו. הָאִישׁ – מְכַסִּין אוֹתוֹ מִלְּפָנָיו. וְהָאִשָּׁה – מִלְּפָנֶיהָ וּמֵאַחֲרֶיהָ, דִּבְרֵי רַבִּי יְהוּדָה. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: הָאִישׁ נִסְקָל עָרֹם, וְאֵין הָאִשָּׁה נִסְקֶלֶת עֲרֻמָּה: ד. בֵּית הַסְּקִילָה הָיָה גָּבוֹהַּ שְׁתֵּי קוֹמוֹת. אֶחָד מִן הָעֵדִים דּוֹחֲפוֹ עַל מָתְנָיו. נֶהְפַּךְ עַל לִבּוֹ – הוֹפְכוֹ עַל מָתְנָיו. אִם מֵת בָּהּ – יָצָא. וְאִם לָאו – הַשֵּׁנִי נוֹטֵל אֶת הָאֶבֶן, וְנוֹתְנָהּ עַל לִבּוֹ. אִם מֵת בָּהּ – יָצָא. וְאִם לָאו – רְגִימָתוֹ בְּכָל יִשְׂרָאֵל, שֶׁנֶּאֱמַר (דְּבָרִים יז, ז): ״יַד הָעֵדִים תִּהְיֶה־בּוֹ בָרִאשֹׁנָה לַהֲמִיתוֹ וְיַד כָּל הָעָם בָּאַחֲרֹנָה״. כָּל הַנִּסְקָלִין נִתְלִין; דִּבְרֵי רַבִּי אֱלִיעֶזֶר. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: אֵינוֹ נִתְלֶה, אֶלָּא הַמְגַדֵּף וְהָעוֹבֵד עֲבוֹדָה־זָרָה. הָאִישׁ – תּוֹלִין אוֹתוֹ פָּנָיו כְּלַפֵּי הָעָם, וְהָאִשָּׁה – פָּנֶיהָ כְּלַפֵּי הָעֵץ, דִּבְרֵי רַבִּי אֱלִיעֶזֶר. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: הָאִישׁ נִתְלֶה, וְאֵין הָאִשָּׁה נִתְלֵית. אָמַר לָהֶן רַבִּי אֱלִיעֶזֶר: וַהֲלֹא שִׁמְעוֹן בֶּן שָׁטַח תָּלָה נָשִׁים בְּאַשְׁקְלוֹן! אָמְרוּ לוֹ: שִׁמּוֹנִים נָשִׁים תָּלָה, וְאֵין דָּנִין שְׁנַיִם בְּיוֹם אֶחָד. כֵּיצַד תּוֹלִין אוֹתוֹ? מְשַׁקְּעִין אֶת הַקּוֹרָה בָּאָרֶץ, וְהָעֵץ יוֹצֵא מִמֶּנָּה, וּמַקִּיף שְׁתֵּי יָדָיו זוֹ עַל־גַּבֵּי זוֹ, וְתוֹלֶה אוֹתוֹ. רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר: הַקּוֹרָה מֻטָּה עַל הַכֹּתֶל, וְתוֹלֶה אוֹתוֹ כְּדֶרֶךְ שֶׁהַטַּבָּחִין עוֹשִׂין. וּמַתִּירִין אוֹתוֹ מִיָּד; וְאִם לָן – עוֹבֵר עָלָיו בְּלֹא תַעֲשֶׂה, שֶׁנֶּאֱמַר (דְּבָרִים כא, כג): ״לֹא־תָלִין נִבְלָתוֹ עַל־הָעֵץ, כִּי קָבוֹר תִּקְבְּרֶנּוּ בַּיּוֹם הַהוּא, כִּי קִלְלַת אֱלֹהִים תָּלוּי״ וְגוֹ׳. כְּלוֹמַר, מִפְּנֵי מָה זֶה תָּלוּי? מִפְּנֵי שֶׁבֵּרַךְ אֶת הַשֵּׁם, וְנִמְצָא שֵׁם שָׁמַיִם מִתְחַלֵּל: ה. אָמַר רַבִּי מֵאִיר: בִּזְמַן

שֶׁאָדָם מִצְטַעֵר, שְׁכִינָה מָה הַלָּשׁוֹן אוֹמֶרֶת? כַּבְיָכוֹל: ׳קַלַּנִי מֵרֹאשִׁי, קַלַּנִי מִזְּרוֹעִי׳. אִם־כֵּן הַמָּקוֹם מִצְטַעֵר עַל דָּמָם שֶׁל רְשָׁעִים שֶׁנִּשְׁפַּךְ, קַל וָחֹמֶר עַל דָּמָן שֶׁל צַדִּיקִים. וְלֹא זוֹ בִּלְבַד אָמְרוּ, אֶלָּא כָּל הַמֵּלִין אֶת מֵתוֹ - עוֹבֵר בְּלֹא תַעֲשֶׂה. הֶלִינוּ לִכְבוֹדוֹ, לְהָבִיא לוֹ אָרוֹן וְתַכְרִיכִים - אֵינוֹ עוֹבֵר עָלָיו. וְלֹא הָיוּ קוֹבְרִין אוֹתוֹ בְּקִבְרוֹת אֲבוֹתָיו, אֶלָּא שְׁנֵי בָתֵּי קְבָרוֹת הָיוּ מְתֻקָּנִין לְבֵית־דִּין, אֶחָד לַנֶּהֱרָגִין וְלַנֶּחֱנָקִין וְאֶחָד לַנִּסְקָלִין וְלַנִּשְׂרָפִין: ו. נִתְעַכֵּל הַבָּשָׂר - מְלַקְּטִין אֶת הָעֲצָמוֹת, וְקוֹבְרִין אוֹתָן בִּמְקוֹמָן. וְהַקְּרוֹבִים בָּאִים וְשׁוֹאֲלִין בִּשְׁלוֹם הַדַּיָּנִין וּבִשְׁלוֹם הָעֵדִים, כְּלוֹמַר: ׳שֶׁאֵין בְּלִבֵּנוּ עֲלֵיכֶם כְּלוּם, שֶׁדִּין אֱמֶת דַּנְתֶּם׳. וְלֹא הָיוּ מִתְאַבְּלִין, אֲבָל אוֹנְנִין, שֶׁאֵין אֲנִינוּת אֶלָּא בַּלֵּב:

מַסֶּכֶת סַנְהֶדְרִין פֶּרֶק ז

א. אַרְבַּע מִיתוֹת נִמְסְרוּ לְבֵית־דִּין: סְקִילָה, שְׂרֵפָה, הֶרֶג וָחֶנֶק. רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: שְׂרֵפָה, סְקִילָה, חֶנֶק וָהֶרֶג. זוֹ מִצְוַת הַנִּסְקָלִין: ב. מִצְוַת הַנִּשְׂרָפִין: הָיוּ מְשַׁקְּעִין אוֹתוֹ בְּזֶבֶל עַד אַרְכּוּבוֹתָיו, וְנוֹתְנִין סוּדָר קָשֶׁה לְתוֹךְ הָרַכָּה, וְכוֹרֵךְ עַל צַוָּארוֹ, זֶה מוֹשֵׁךְ אֶצְלוֹ, וְזֶה מוֹשֵׁךְ אֶצְלוֹ, עַד שֶׁנַּפְשׁוֹ יוֹצְאָה: ד. אֵלּוּ הֵן הַנִּסְקָלִין: הַבָּא עַל הָאֵם, וְעַל אֵשֶׁת הָאָב, וְעַל הַכַּלָּה, וְעַל הַזָּכוּר, וְעַל הַבְּהֵמָה, וְהָאִשָּׁה הַמְּבִיאָה אֶת הַבְּהֵמָה, וְהַמְגַדֵּף, וְהָעוֹבֵד עֲבוֹדָה זָרָה, וְהַנּוֹתֵן מִזַּרְעוֹ לַמֹּלֶךְ, וּבַעַל אוֹב וְיִדְּעוֹנִי, וְהַמְחַלֵּל אֶת הַשַּׁבָּת, וְהַמְקַלֵּל אָבִיו וְאִמּוֹ, וְהַבָּא עַל נַעֲרָה הַמְאֹרָסָה, וְהַמֵּסִית, וְהַמַּדִּיחַ, וְהַמְכַשֵּׁף, וּבֶן סוֹרֵר וּמוֹרֶה. הַבָּא עַל הָאֵם - חַיָּב עָלֶיהָ מִשּׁוּם אֵם, וּמִשּׁוּם אֵשֶׁת אָב. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: אֵינוֹ חַיָּב אֶלָּא מִשּׁוּם הָאֵם בִּלְבָד. הַבָּא עַל אֵשֶׁת אָב - חַיָּב עָלֶיהָ מִשּׁוּם אֵשֶׁת אָב, וּמִשּׁוּם אֵשֶׁת־אִישׁ, בֵּין בְּחַיֵּי אָבִיו, בֵּין לְאַחַר מִיתַת אָבִיו, בֵּין מִן הָאֵרוּסִין, בֵּין מִן הַנִּשּׂוּאִין. הַבָּא עַל כַּלָּתוֹ - חַיָּב עָלֶיהָ

מְשׁוּם כַּלָּתוֹ וּמְשׁוּם אֵשֶׁת־אִישׁ, בֵּין בְּחַיֵּי בְנוֹ, בֵּין לְאַחַר מִיתַת בְּנוֹ, בֵּין מִן הָאֵרוּסִין, בֵּין מִן הַנִּשּׂוּאִין. הַבָּא עַל הַזְּכוּר וְעַל הַבְּהֵמָה, וְהָאִשָּׁה הַמְּבִיאָה אֶת הַבְּהֵמָה. אִם אָדָם חָטָא, בְּהֵמָה מֶה חָטְאת? אֶלָּא לְפִי שֶׁבָּאת לָאָדָם תַּקָּלָה עַל יָדָהּ, לְפִיכָךְ אָמַר הַכָּתוּב: תִּסָּקֵל. דָּבָר אַחֵר: שֶׁלֹּא תְּהֵא הַבְּהֵמָה עוֹבֶרֶת בַּשּׁוּק, וְיֹאמְרוּ: ׳זוֹ הִיא שֶׁנִּסְקַל פְּלוֹנִי עַל יָדָהּ׳: ה. הַמְגַדֵּף - אֵינוֹ חַיָּב עַד שֶׁיְּפָרֵשׁ אֶת הַשֵּׁם. אָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן קָרְחָה: בְּכָל יוֹם דָּנִין אֶת הָעֵדִים בְּכִנּוּי: ׳יַכֶּה יוֹסִי אֶת יוֹסִי׳. נִגְמַר הַדִּין - לֹא הוֹרְגִין בְּכִנּוּי, אֶלָּא מוֹצִיאִים אֶת כָּל הָאָדָם לַחוּץ, וְשׁוֹאֲלִים אֶת הַגָּדוֹל שֶׁבָּהֶן, וְאוֹמְרִים לוֹ: ׳אֱמֹר מַה שֶּׁשָּׁמַעְתָּ בְּפֵרוּשׁ׳, וְהוּא אוֹמֵר; וְהַדַּיָּנִים עוֹמְדִין עַל רַגְלֵיהֶן, וְקוֹרְעִין וְלֹא מְאַחִין. וְהַשֵּׁנִי אוֹמֵר: ׳אַף אֲנִי כָּמוֹהוּ׳, וְהַשְּׁלִישִׁי אוֹמֵר: ׳אַף אֲנִי כָּמוֹהוּ׳: ו. הָעוֹבֵד עֲבוֹדָה זָרָה - אֶחָד הָעוֹבֵד, וְאֶחָד הַזּוֹבֵחַ, וְאֶחָד הַמְקַטֵּר, וְאֶחָד הַמְנַסֵּךְ, וְאֶחָד הַמִּשְׁתַּחֲוֶה, וְאֶחָד הַמְקַבְּלוֹ עָלָיו לֵאלוֹהַּ, וְהָאוֹמֵר לוֹ: ׳אֱלִי אַתָּה׳. אֲבָל הַמְגַפֵּף וְהַמְנַשֵּׁק, וְהַמְכַבֵּד, וְהַמַּרְבִּיץ, וְהַמַּרְחִיץ, וְהַסָּךְ, וְהַמַּלְבִּישׁ, וְהַמַּנְעִיל - עוֹבֵר בְּלֹא תַּעֲשֶׂה. הַנּוֹדֵר בִּשְׁמוֹ וְהַמְקַיֵּם בִּשְׁמוֹ - עוֹבֵר בְּלֹא תַּעֲשֶׂה. הַפּוֹעֵר עַצְמוֹ לְבַעַל פְּעוֹר - זוֹ הִיא עֲבוֹדָתוֹ. הַזּוֹרֵק אֶבֶן לְמַרְקוּלִיס - זוֹ הִיא עֲבוֹדָתוֹ: ז. הַנּוֹתֵן מִזַּרְעוֹ לַמֹּלֶךְ - אֵינוֹ חַיָּב, עַד שֶׁיִּמְסֹר לַמֹּלֶךְ, וְיַעֲבִיר בָּאֵשׁ. מָסַר לַמֹּלֶךְ וְלֹא הֶעֱבִיר בָּאֵשׁ, הֶעֱבִיר בָּאֵשׁ וְלֹא מָסַר לַמֹּלֶךְ - אֵינוֹ חַיָּב, עַד שֶׁיִּמְסֹר לַמֹּלֶךְ וְיַעֲבִיר בָּאֵשׁ. בַּעַל אוֹב - זֶה פִּיתוֹם הַמְדַבֵּר מִשֶּׁחְיוֹ, וְיִדְּעוֹנִי - זֶה הַמְדַבֵּר בְּפִיו, הֲרֵי אֵלּוּ בְּסִקִילָה, וְהִנִּשְׁאָל בָּהֶם - בְּאַזְהָרָה: ח. הַמְחַלֵּל אֶת הַשַּׁבָּת - בְּדָבָר שֶׁחַיָּבִין עַל זְדוֹנוֹ כָּרֵת, וְעַל שִׁגְגָתוֹ חַטָּאת. הַמְקַלֵּל אָבִיו וְאִמּוֹ - אֵינוֹ חַיָּב, עַד שֶׁיְּקַלְּלֵם בַּשֵּׁם. קִלְלָם בְּכִנּוּי - רַבִּי מֵאִיר מְחַיֵּב, וַחֲכָמִים פּוֹטְרִין: ט. הַבָּא עַל נַעֲרָה הַמְאֹרָסָה - אֵינוֹ חַיָּב עַד שֶׁתְּהֵא נַעֲרָה בְּתוּלָה מְאֹרָסָה, וְהִיא בְּבֵית אָבִיהָ. בָּאוּ עָלֶיהָ שְׁנַיִם - הָרִאשׁוֹן בְּסִקִילָה, וְהַשֵּׁנִי בְּחֶנֶק: י. הַמֵּסִית - זֶה הֶדְיוֹט הַמֵּסִית אֶת הֶהְדְיוֹט, אָמַר לוֹ: ׳יֵשׁ יִרְאָה בְּמָקוֹם פְּלוֹנִי, כְּךְ אוֹכֶלֶת, כְּךְ שׁוֹתָה, כְּךְ מְטִיבָה, כְּךְ מְרִיעָה׳. כָּל חַיָּבֵי מִיתוֹת שֶׁבַּתּוֹרָה אֵין מַכְמִינִין עֲלֵיהֶם, חוּץ מִזּוֹ. אָמַר לִשְׁנַיִם וְהֵן עֵדָיו - מְבִיאִין אוֹתוֹ לְבֵית־דִּין וְסוֹקְלִין אוֹתוֹ. אָמַר לְאֶחָד - הוּא אוֹמֵר: ׳יֵשׁ לִי חֲבֵרִים רוֹצִים בְּכָךְ׳. אִם הָיָה עָרוּם, וְאֵינוֹ יָכוֹל לְדַבֵּר בִּפְנֵיהֶם - מַכְמִינִין לוֹ עֵדִים אֲחוֹרֵי הַגָּדֵר, וְהוּא אוֹמֵר לוֹ: ׳אֱמֹר מַה שֶּׁאָמַרְתָּ לִי בְּיִחוּד׳; וְהַלָּה אוֹמֵר לוֹ, וְהוּא אוֹמֵר לוֹ: ׳הֵיאַךְ נַנִּיחַ אֶת אֱלֹהֵינוּ שֶׁבַּשָּׁמַיִם, וְנֵלֵךְ וְנַעֲבֹד עֵצִים וַאֲבָנִים׳? אִם חוֹזֵר בּוֹ - הֲרֵי זֶה מוּטָב. וְאִם אָמַר: ׳כָּךְ הִיא חוֹבָתֵנוּ, וְכָךְ יָפֶה לָנוּ׳ - הָעוֹמְדִין מֵאֲחוֹרֵי הַגָּדֵר מְבִיאִין אוֹתוֹ לְבֵית־דִּין, וְסוֹקְלִין אוֹתוֹ.

הָאוֹמֵר: ׳אֶעֱבֹד׳, ׳אֵלֵךְ וְאֶעֱבֹד׳, נֵלֵךְ וְנַעֲבֹד׳. ׳אֶזַבֵּחַ׳, ׳אֵלֵךְ וַאֲזַבֵּחַ׳, ׳נֵלֵךְ וּנְזַבֵּחַ׳. ׳אַקְטִיר׳, ׳אֵלֵךְ וְאַקְטִיר׳, ׳נֵלֵךְ וְנַקְטִיר׳. ׳אֲנַסֵּךְ׳, ׳אֵלֵךְ וַאֲנַסֵּךְ׳, ׳נֵלֵךְ וּנְנַסֵּךְ׳. ׳אֶשְׁתַּחֲוֶה׳, ׳אֵלֵךְ וְאֶשְׁתַּחֲוֶה׳, ׳נֵלֵךְ וְנִשְׁתַּחֲוֶה׳. הַמַּדִּיחַ - זֶה הָאוֹמֵר: ׳נֵלֵךְ וְנַעֲבֹד עֲבוֹדָה זָרָה׳: יא. הַמְכַשֵּׁף - הָעוֹשֶׂה מַעֲשֶׂה חַיָּב, וְלֹא הָאוֹחֵז אֶת הָעֵינַיִם. רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר מִשּׁוּם רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ: שְׁנַיִם לוֹקְטִין קְשׁוּאִין, אֶחָד לוֹקֵט - פָּטוּר, וְאֶחָד לוֹקֵט - חַיָּב: הָעוֹשֶׂה מַעֲשֶׂה - חַיָּב; הָאוֹחֵז אֶת הָעֵינַיִם - פָּטוּר:

מַסֶּכֶת סַנְהֶדְרִין פֶּרֶק ח

א. בֶּן סוֹרֵר וּמוֹרֶה - מֵאֵימָתַי נַעֲשֶׂה בֶּן סוֹרֵר וּמוֹרֶה? מִשֶּׁיָּבִיא שְׁתֵּי שְׂעָרוֹת, וְעַד שֶׁיַּקִּיף זָקָן, הַתַּחְתּוֹן וְלֹא הָעֶלְיוֹן, אֶלָּא שֶׁדִּבְּרוּ חֲכָמִים בְּלָשׁוֹן נְקִיָּה. שֶׁנֶּאֱמַר (דְּבָרִים כא, יח): "כִּי יִהְיֶה לְאִישׁ בֵּן" - "בֵּן" וְלֹא בַּת, "בֵּן" וְלֹא אִישׁ. הַקָּטָן - פָּטוּר, שֶׁלֹּא בָּא לִכְלָל מִצוֹת: ב. מֵאֵימָתַי חַיָּב? מִשֶּׁיֹּאכַל טַרְטֵימַר בָּשָׂר, וְיִשְׁתֶּה חֲצִי לֹג יַיִן הָאִיטַלְקִי. רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר: מָנֶה בָּשָׂר וְלֹג יַיִן. אָכַל בַּחֲבוּרַת מִצְוָה, אָכַל בְּעִבּוּר הַחֹדֶשׁ, אָכַל מַעֲשֵׂר שֵׁנִי בִּירוּשָׁלַיִם, אָכַל נְבֵלוֹת וּטְרֵפוֹת, שְׁקָצִים וּרְמָשִׂים, אָכַל טֶבֶל וּמַעֲשֵׂר רִאשׁוֹן שֶׁלֹּא נִטְּלָה תְּרוּמָתוֹ, וּמַעֲשֵׂר שֵׁנִי וְהֶקְדֵּשׁ שֶׁלֹּא נִפְדּוּ, אָכַל דָּבָר שֶׁהוּא מִצְוָה וְדָבָר שֶׁהוּא עֲבֵרָה, אָכַל כָּל מַאֲכָל, וְלֹא אָכַל בָּשָׂר, שָׁתָה כָּל מַשְׁקֶה, וְלֹא שָׁתָה יַיִן - אֵינוֹ נַעֲשֶׂה בֶּן סוֹרֵר וּמוֹרֶה, עַד שֶׁיֹּאכַל בָּשָׂר וְיִשְׁתֶּה יַיִן, שֶׁנֶּאֱמַר (שָׁם, כ): "זוֹלֵל וְסֹבֵא". וְאַף-עַל-פִּי שֶׁאֵין רְאָיָה לַדָּבָר, זֵכֶר לַדָּבָר, שֶׁנֶּאֱמַר (מִשְׁלֵי כג, כ): "אַל-תְּהִי בְסֹבְאֵי יָיִן בְּזֹלְלֵי בָשָׂר לָמוֹ": ג. גָּנַב מִשֶּׁל אָבִיו, וְאָכַל בִּרְשׁוּת אָבִיו, מִשֶּׁל אֲחֵרִים וְאָכַל בִּרְשׁוּת אֲחֵרִים, מִשֶּׁל אֲחֵרִים וְאָכַל בִּרְשׁוּת אָבִיו, אֵינוֹ נַעֲשֶׂה בֶּן סוֹרֵר וּמוֹרֶה, עַד שֶׁיִּגְנֹב מִשֶּׁל אָבִיו, וְיֹאכַל בִּרְשׁוּת אֲחֵרִים. רַבִּי יוֹסֵי בַּר רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: עַד שֶׁיִּגְנֹב מִשֶּׁל אָבִיו וּמִשֶּׁל אִמּוֹ: ד. הָיָה אָבִיו רוֹצֶה, וְאִמּוֹ אֵינָהּ רוֹצָה, אָבִיו אֵינוֹ רוֹצֶה, וְאִמּוֹ רוֹצָה - אֵינוֹ נַעֲשֶׂה בֶּן סוֹרֵר וּמוֹרֶה, עַד שֶׁיִּהוּ שְׁנֵיהֶם רוֹצִים. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: אִם לֹא הָיְתָה אִמּוֹ רְאוּיָה לְאָבִיו - אֵינוֹ נַעֲשֶׂה בֶּן סוֹרֵר וּמוֹרֶה. הָיָה אֶחָד מֵהֶם גִּדֵּם, אוֹ חִגֵּר, אוֹ אִלֵּם, אוֹ סוּמָא, אוֹ חֵרֵשׁ - אֵינוֹ נַעֲשֶׂה בֶּן סוֹרֵר וּמוֹרֶה, שֶׁנֶּאֱמַר (דְּבָרִים כא, יט-כ): "וְתָפְשׂוּ בוֹ אָבִיו וְאִמּוֹ" - וְלֹא גִּדְמִין. "וְהוֹצִיאוּ אֹתוֹ" - וְלֹא חִגְּרִין. "וְאָמְרוּ" - וְלֹא אִלְּמִין. "בְּנֵנוּ זֶה" - וְלֹא סוּמִין. "אֵינֶנּוּ שֹׁמֵעַ בְּקוֹלֵנוּ" - וְלֹא חֵרְשִׁין. מַתְרִין בּוֹ בִּפְנֵי שְׁלֹשָׁה, וּמַלְקִין אוֹתוֹ. חָזַר וְקִלְקֵל - נִדּוֹן בְּעֶשְׂרִים וּשְׁלֹשָׁה. וְאֵינוֹ נִסְקָל, עַד שֶׁיִּהוּ שָׁם שְׁלֹשָׁה הָרִאשׁוֹנִים, שֶׁנֶּאֱמַר (דְּבָרִים כא, כ): "בְּנֵנוּ זֶה" - זֶהוּ שֶׁלָּקָה בִּפְנֵיכֶם. בָּרַח עַד שֶׁלֹּא נִגְמַר דִּינוֹ, וְאַחַר-כָּךְ הִקִּיף זָקָן הַתַּחְתּוֹן - פָּטוּר. וְאִם מִשֶּׁנִּגְמַר דִּינוֹ בָּרַח, וְאַחַר-כָּךְ הִקִּיף זָקָן הַתַּחְתּוֹן -

חַיָּב: ה. בֵּן סוֹרֵר וּמוֹרֶה נִדּוֹן עַל שֵׁם סוֹפוֹ, יָמוּת זַכַּאי, וְאַל יָמוּת חַיָּב; שֶׁמִּיתָתָן שֶׁל רְשָׁעִים - הֲנָאָה לָהֶן וַהֲנָאָה לָעוֹלָם, וְלַצַּדִּיקִים - רַע לָהֶן וְרַע לָעוֹלָם. יַיִן וְשֵׁנָה לָרְשָׁעִים - הֲנָאָה לָהֶן וַהֲנָאָה לָעוֹלָם, וְלַצַּדִּיקִים - רַע לָהֶן וְרַע לָעוֹלָם. פִּזּוּר לָרְשָׁעִים - הֲנָאָה לָהֶן וַהֲנָאָה לָעוֹלָם; וְלַצַּדִּיקִים - רַע לָהֶן וְרַע לָעוֹלָם. כִּנּוּס לָרְשָׁעִים - רַע לָהֶן וְרַע לָעוֹלָם, וְלַצַּדִּיקִים - הֲנָאָה לָהֶן וַהֲנָאָה לָעוֹלָם. שֶׁקֶט לָרְשָׁעִים - רַע לָהֶן וְרַע לָעוֹלָם, וְלַצַּדִּיקִים - הֲנָאָה לָהֶן וַהֲנָאָה לָעוֹלָם: ו. הַבָּא בַּמַּחְתֶּרֶת נִדּוֹן עַל שֵׁם סוֹפוֹ. הָיָה בָּא בַּמַּחְתֶּרֶת, וְשָׁבַר אֶת הֶחָבִית: אִם יֵשׁ לוֹ דָּמִים - חַיָּב. אִם אֵין לוֹ דָּמִים - פָּטוּר: ז. וְאֵלּוּ הֵן שֶׁמַּצִּילִין אוֹתָן בְּנַפְשָׁן: הָרוֹדֵף אַחַר חֲבֵרוֹ לְהָרְגוֹ, אַחַר הַזָּכוּר וְאַחַר הַנַּעֲרָה הַמְאֹרָסָה. אֲבָל הָרוֹדֵף אַחַר הַבְּהֵמָה, וְהַמְחַלֵּל אֶת הַשַּׁבָּת, וְהָעוֹבֵד עֲבוֹדָה זָרָה - אֵין מַצִּילִין אוֹתָן בְּנַפְשָׁן:

מַסֶּכֶת סַנְהֶדְרִין פֶּרֶק ט

א. וְאֵלּוּ הֵן הַנִּשְׂרָפִין: הַבָּא עַל אִשָּׁה וּבִתָּהּ, וּבַת כֹּהֵן שֶׁזִּנְתָה. יֵשׁ בִּכְלָל אִשָּׁה וּבִתָּהּ: בִּתּוֹ, וּבַת בִּתּוֹ, וּבַת בְּנוֹ, וּבַת אִשְׁתּוֹ, וּבַת בִּתָּהּ, וּבַת בְּנָהּ, חֲמוֹתוֹ, וְאֵם חֲמוֹתוֹ, וְאֵם חָמִיו. וְאֵלּוּ הֵן הַנֶּחֱרָגִים: הָרוֹצֵחַ וְאַנְשֵׁי עִיר הַנִּדַּחַת. רוֹצֵחַ שֶׁהִכָּה אֶת רֵעֵהוּ בְּאֶבֶן אוֹ בַּבַּרְזֶל, וְכָבַשׁ עָלָיו לְתוֹךְ הַמַּיִם, אוֹ לְתוֹךְ הָאוּר, וְאֵינוֹ יָכוֹל לַעֲלוֹת מִשָּׁם, וָמֵת - חַיָּב. דְּחָפוֹ לְתוֹךְ הַמַּיִם אוֹ לְתוֹךְ הָאוּר, וְיָכוֹל לַעֲלוֹת מִשָּׁם, וָמֵת - פָּטוּר. שִׁפָּה בּוֹ אֶת הַכֶּלֶב, שִׁפָּה בּוֹ אֶת הַנָּחָשׁ - פָּטוּר. הִשִּׁיךְ בּוֹ אֶת הַנָּחָשׁ - רַבִּי יְהוּדָה מְחַיֵּב, וַחֲכָמִים פּוֹטְרִים. הַמַּכֶּה אֶת חֲבֵרוֹ בֵּין בָּאֶבֶן בֵּין בָּאֲגְרוֹף וַאֲמָדוּהוּ לְמִיתָה, וְהֵקֵל מִמַּה שֶׁהָיָה, וּלְאַחַר מִכָּאן הִכְבִּיד וָמֵת - חַיָּב. רַבִּי נְחֶמְיָה אוֹמֵר: פָּטוּר, שֶׁרַגְלַיִם לַדָּבָר: ב. נִתְכַּוֵּן לַהֲרֹג אֶת הַבְּהֵמָה, וְהָרַג אֶת הָאָדָם, לַנָּכְרִי, וְהָרַג אֶת יִשְׂרָאֵל, לַנְּפָלִים וְהָרַג בֶּן קַיָּמָא - פָּטוּר. נִתְכַּוֵּן לְהַכּוֹתוֹ עַל מָתְנָיו, וְלֹא הָיָה בָּהּ כְּדֵי לְהָמִית עַל מָתְנָיו, וְהָלְכָה לָהּ עַל לִבּוֹ, וְהָיָה בָּהּ כְּדֵי לְהָמִית עַל לִבּוֹ, וָמֵת - פָּטוּר. נִתְכַּוֵּן לְהַכּוֹתוֹ עַל לִבּוֹ, וְהָיָה בָּהּ כְּדֵי לְהָמִית עַל לִבּוֹ, וְהָלְכָה לָהּ עַל מָתְנָיו, וְלֹא הָיָה בָּהּ כְּדֵי לְהָמִית עַל מָתְנָיו, וָמֵת - פָּטוּר. נִתְכַּוֵּן לְהַכּוֹת אֶת הַגָּדוֹל, וְלֹא הָיָה בָּהּ כְּדֵי לְהָמִית הַגָּדוֹל, וְהָלְכָה לָהּ עַל הַקָּטָן, וְהָיָה בָּהּ כְּדֵי לְהָמִית אֶת הַקָּטָן, וָמֵת - פָּטוּר. נִתְכַּוֵּן לְהַכּוֹת אֶת הַקָּטָן, וְהָיָה בָּהּ כְּדֵי לְהָמִית אֶת הַקָּטָן, וְהָלְכָה לָהּ עַל הַגָּדוֹל, וְלֹא הָיָה בָּהּ כְּדֵי לְהָמִית אֶת הַגָּדוֹל, וָמֵת - פָּטוּר. אֲבָל נִתְכַּוֵּן לְהַכּוֹת עַל מָתְנָיו, וְהָיָה בָּהּ כְּדֵי לְהָמִית עַל מָתְנָיו, וְהָלְכָה לָהּ עַל לִבּוֹ, וָמֵת - חַיָּב. נִתְכַּוֵּן לְהַכּוֹת אֶת הַגָּדוֹל, וְהָיָה בָּהּ כְּדֵי לְהָמִית אֶת הַגָּדוֹל, וְהָלְכָה לָהּ עַל הַקָּטָן, וָמֵת - חַיָּב. רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: אֲפִלּוּ נִתְכַּוֵּן לַהֲרֹג אֶת זֶה, וְהָרַג אֶת זֶה - פָּטוּר: ג. רוֹצֵחַ שֶׁנִּתְעָרֵב

בַּאֲחֵרִים - כֻּלָּן פְּטוּרִין. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: כּוֹנְסִין אוֹתָן לַכִּפָּה. כָּל חַיָּבֵי מִיתוֹת שֶׁנִּתְעָרְבוּ זֶה בָּזֶה - נִדּוֹנִין בַּקַּלָּה. הַנִּסְקָלִין בַּנִּשְׂרָפִין - רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: נִדּוֹנִין בִּסְקִילָה, שֶׁהַשְּׂרֵפָה חֲמוּרָה. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: נִדּוֹנִין בִּשְׂרֵפָה, שֶׁהַסְּקִילָה חֲמוּרָה. אָמַר לָהֶן רַבִּי שִׁמְעוֹן: אִלּוּ לֹא הָיְתָה שְׂרֵפָה חֲמוּרָה, לֹא נִתְּנָה לְבַת כֹּהֵן שֶׁזִּנְּתָה. אָמְרוּ לוֹ: אִלּוּ לֹא הָיְתָה סְקִילָה חֲמוּרָה, לֹא נִתְּנָה לַמְגַדֵּף וְלָעוֹבֵד עֲבוֹדָה זָרָה. הַנֶּחֱרָגִין בַּנֶּחֱנָקִין - רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: בַּסַּיִף. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: בַּחֶנֶק: ד. מִי שֶׁנִּתְחַיֵּב בִּשְׁתֵּי מִיתוֹת בֵּית־דִּין - נִדּוֹן בַּחֲמוּרָה. עָבַר עֲבֵרָה שֶׁיֵּשׁ בָּהּ שְׁתֵּי מִיתוֹת - נִדּוֹן בַּחֲמוּרָה. רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר: נִדּוֹן בְּזִקָּה הָרִאשׁוֹנָה שֶׁבָּאָה עָלָיו: ה. מִי שֶׁלָּקָה וְשָׁנָה - בֵּית־דִּין מַכְנִיסִים אוֹתוֹ לַכִּפָּה, וּמַאֲכִילִין אוֹתוֹ שְׁעוֹרִין עַד שֶׁכְּרֵסוֹ מִתְבַּקַּעַת. הַהוֹרֵג נֶפֶשׁ שֶׁלֹּא בְּעֵדִים - מַכְנִיסִין אוֹתוֹ לַכִּפָּה, וּמַאֲכִילִין אוֹתוֹ לֶחֶם צַר וּמַיִם לַחַץ: ו. הַגּוֹנֵב אֶת הַקַּסְוָה, וְהַמְקַלֵּל בַּקּוֹסֵם וְהַבּוֹעֵל אֲרַמִּית - קַנָּאִין פּוֹגְעִין בּוֹ. כֹּהֵן שֶׁשִּׁמֵּשׁ בְּטֻמְאָה - אֵין אֶחָיו הַכֹּהֲנִים מְבִיאִין אוֹתוֹ לְבֵית־דִּין, אֶלָּא פִּרְחֵי כְהֻנָּה מוֹצִיאִין אוֹתוֹ חוּץ לָעֲזָרָה, וּמַפְצִיעִין אֶת מֹחוֹ בִּגְזִירִין. זָר שֶׁשִּׁמֵּשׁ בַּמִּקְדָּשׁ - רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר: בְּחֶנֶק. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: בִּידֵי שָׁמַיִם:

נַפְשָׁךְ. זֶה אוֹר שֶׁל [דף קיד ע"א] לְעָרְפָּא לָהּ. אֲמַר לֵיהּ רַבִּי מַעְלָה. וְעַצְמוֹתֶיךָ יַחֲלִיץ זֶה אֶלְעָזָר הַאי לְמַאי אִצְטְרִיךְ. פְּקִידַת הַגּוּף. וְהָיִיתָ כְּגַן רָוֶה בְּהָא רַבִּי שִׁמְעוֹן, וַאֲמַר, וַוי וּכְמוֹצָא מַיִם אֲשֶׁר לֹא יְכַזְּבוּ לְעָלְמָא דְּאִתְמְשַׁךְ בָּתַר דָּא. מֵימָיו. זֶהוּ דַּעַת הַבּוֹרֵא דְּהָא מִן הַהוּא יוֹמָא דְּהַהוּא יִתְבָּרַךְ, וַאֲזַי יֵדְעוּ הַבְּרִיּוֹת חִוְיָא [דף קיד ע"א] בִּישָׁא שֶׁהַנְּשָׁמָה הַנִּכְנֶסֶת בָּהֶם שֶׁהִיא דְּאִתְפַּתְּיָה בִּיהּ אָדָם שַׁלִּיט נִשְׁמַת הַחַיִּים נִשְׁמַת הַתַּעֲנוּגִים עַל אָדָם וְשַׁלִּיט עַל בְּנֵי שֶׁהִיא קִבְּלָה תַּעֲנוּגִים עָלְמָא, אִיהוּ קָאִים לְמִסְטֵי מִלְּמַעְלָה וּמַעֲדָנוֹת לַגּוּף וְהַכֹּל עָלְמָא וְעָלְמָא לָא יָכִיל תְּמִהִים בָּהּ וְאוֹמְרִים (שיר ז) מַה לְנָפְקָא מֵעָנְשֵׁיהּ עַד דְּיֵיתֵי יָפִית וּמַה נָּעַמְתְּ אַהֲבָה מַלְכָּא מְשִׁיחָא וְיוֹקִים בַּתַּעֲנוּגִים. זוֹ הִיא הַנְּשָׁמָה קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְדִמְיכֵי לֶעָתִיד לָבוֹא. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה עַפְרָא דְּכְתִיב (ישעיה כא) בְּלַע תָּא חֲזֵי שָׁכָךְ הוּא דִּכְתִיב (שם) הַמָּוֶת לָנֶצַח וגו' וּכְתִיב (זכריה מֶלֶךְ אָסוּר בָּרַהֲטִים. וּכְתִיב יג) וְאֶת רוּחַ הַטֻּמְאָה אַעֲבִיר בַּתְּרֵיהּ מַה יָּפִית וּמַה נָּעַמְתְּ. מִן הָאָרֶץ. וְאִיהוּ קָאִים עַל וְאָמַר רַבִּי יְהוּדָה בְּאוֹתוֹ זְמַן עָלְמָא דָּא לְמֵיטַל נִשְׁמָתִין עָתִיד הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא דְּכָל בְּנֵי נָשָׁא. וְתָא חֲזֵי הָא לְשַׁמֵּחַ עוֹלָמוֹ וְלִשְׁמוֹחַ כְּתִיב (דברים כא) כִּי יִמָּצֵא חָלָל בִּבְרִיּוֹתָיו שֶׁנֶּאֱמַר (תהלים קד) וגו' תָּא חֲזֵי כָּל בְּנֵי עָלְמָא יִשְׂמַח יי' בְּמַעֲשָׂיו. וַאֲזַי יִהְיֶה עַל יְדֵי מַלְאַךְ הַמָּוֶת נָפְקָא נִשְׁמָתַייהוּ. אִי תֵּימָא דְּבַר נָשׁ דָּא עַל יְדָא דְּהַהוּא מַלְאַךְ הַמָּוֶת נָפַק נִשְׁמָתֵיהּ, לָאו הָכִי. אֶלָּא מַאן דְּקָטֵיל לֵיהּ, אַפֵּיק נִשְׁמָתֵיהּ עַד לָא מָטָא זִמְנֵיהּ לְשַׁלְטָאָה בֵּיהּ הַהוּא מַלְאַךְ הַמָּוֶת. וּבְגִין כָּךְ וְלָאָרֶץ

לא יִכָּפֵר וגו׳ וְלָאָרֶץ דִּילָן. שְׁחוֹק בָּעוֹלָם מַה שֶּׁאֵין וְלָא דִּי לוֹן דְּקָאֵים אִיהוּ עַכְשָׁיו, דִּכְתִיב (שם קכו) אָז לְמִסְטֵי עָלְמָא לְמַגְנָא יִמָּלֵא שְׂחוֹק פִּינוּ וגו׳. הָדָא וּלְקַטְרְגָא תָּדִיר כָּל שֶׁכֵּן הוּא דִּכְתִיב וַתֹּאמֶר שָׂרָה דְּגָזְלִין מִינֵיהּ מַה דְּאִית לֵיהּ צְחוֹק עָשָׂה לִי אֱלֹהִים. שֶׁאֲזַי לְנַטְלָא. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עֲתִידִים בְּנֵי אָדָם לוֹמַר שִׁירָה חָיֵיס עַל בְּנוֹי, וּבְגִין כָּךְ שֶׁהוּא עֵת שְׂחוֹק. רַבִּי אַבָּא קָרֵבִין לְהַאי עֶגְלָא, בְּגִין אָמַר [אותו] הַיּוֹם שֶׁיִּשְׂמַח לְתָקָנָא עִמֵּיהּ מַה דְּאִתְנְטִיל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא עִם בְּרִיוָתָיו הַהִיא נִשְׁמְתָא דְּבַר נָשׁ לָא הֲוָתָה שִׂמְחָה כְּמוֹתָהּ מְנַיֵּיהּ, וְלָא יִשְׁתְּכַח מִקַּטְרְגָא מִיּוֹם שֶׁנִּבְרָא הָעוֹלָם, עַל (ד״א לְ״ג קְרֵיבִין בְּהַאי) וְהַצַּדִּיקִים הַנִּשְׁאָרִים בִּירוּשָׁלַיִם עָלְמָא. וְרָזָא עִלָּאָה תָּנִינָן לָא יָשׁוּבוּ עוֹד לְעַפְרָם דִּכְתִיב הָכָא. שׁוֹר פָּרָה, עֵגֶל עֶגְלָה, (ישעיה ד) וְהָיָה הַנִּשְׁאָר בְּצִיּוֹן כְּלָהוּ בְּרָזָא עִלָּאָה אִשְׁתְּכָחוּ, וְהַנּוֹתָר בִּירוּשָׁלַם קָדוֹשׁ יֵאָמֵר וּבְגִין כָּךְ בְּדָא מְתַקְּנִין לֵיהּ, לוֹ. הַנּוֹתָר בְּצִיּוֹן וּבִירוּשָׁלַם וְדָא הוּא דִּכְתִיב (דברים כא) דַּיְיקָא. אָמַר רַבִּי אַחָא אִם כֵּן יְדִינוּ לֹא שָׁפְכָה אֶת הַדָּם זְעִירִין אִנּוּן, אֶלָּא כָּל אִנּוּן הַזֶּה וגו׳ לֹא שָׁפְכָה וְלָא דְּאִשְׁתְּאָרוּ בְּאַרְעָא קַדִּישָׁא גְּרִימָנָא מִיתָתֵיהּ, וּבְדָא לָא דְּיִשְׂרָאֵל דִּינָא דִּלְהוֹן בִּירוּשָׁלַם אִשְׁתְּכַח מִקַּטְרְגָא עֲלַיְיהוּ, וּבְכוּלָּא יְהֵיב קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עֵיטָא לְעָלְמָא. תָּא חֲזֵי אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל בִּכְלַל יְרוּשָׁלַם הִיא, מִמַּשְׁמַע דִּכְתִיב (ויקרא יט) כְּגוֹנָא דָּא בְּיוֹם רֹאשׁ וְכִי תָּבֹאוּ אֶל הָאָרֶץ הַכֹּל בִּכְלָל. רַבִּי יְהוּדָה בְּרַבִּי אֶלְעָזָר הַשָּׁנָה וְיוֹם הַכִּפּוּרִים דִּדְינָא אִשְׁתְּכַח בְּעָלְמָא, אִיהוּ שָׁאַל לְרַבִּי חִזְקִיָּה, אָמַר לוֹ

מֵתִים שֶׁעָתִיד הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ קָאֵים לְקַטְרְגָא וְיִשְׂרָאֵל הוּא לְהַחֲיוֹתָם, לָמָּה לָא יְהֵיב בָּעַיִין לְאִתְעָרָא בְּשׁוֹפָר, נִשְׁמַתְהוֹן בַּאֲתַר דְּאִתְקְבָרוּ וּלְאַתְעָרָא קוֹל דְּכָלִיל תַּמָּן וְיִתוּן לְאַחֲיָיא בְּאַרְעָא בְּאֶשׁ"א וּמַיָ"א וְרוּחָ"א דְּיִשְׂרָאֵל. אָמַר לוֹ נִשְׁבַּע וְאִתְעַבִּידוּ חָד, וּלְאַשְׁמָעָא הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לִבְנוֹת הַהוּא קוֹל מִגּוֹ שׁוֹפָר. יְרוּשָׁלַם וְשָׁלֵא תֶּהֳרֵם וְהַהוּא קוֹל סָלְקָא עַד אֲתַר לְעוֹלָמִים, דְּאָמַר רַבִּי יִרְמְיָה דְּכָרְסְיָא דְּדִינָא יָתְבָא וּבָטַשׁ עָתִיד הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא בָּהּ וְסָלְקָא. כְּיוָן דְּמָטָא הַאי לְחַדֵּשׁ עוֹלָמוֹ וְלִבְנוֹת יְרוּשָׁלַם קוֹל מִתַּתָּא, קוֹל דְּיַעֲקֹב וּלְהוֹרִידָהּ בְּנוּיָה מִלְּמַעְלָה בְּגִין אִתְתַּקַּן לְעֵילָא, וְקוּדְשָׁא שָׁלֵא יֶהֳרֵם, וְנִשְׁבַּע שָׁלֵא בְּרִיךְ הוּא [דף קיד ע"ב] אִתְעַר תְּגֻלָּה עוֹד כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, רַחֲמֵי, דְּהָא כְּגַוְונָא דְּיִשְׂרָאֵל וְנִשְׁבַּע שָׁלֵא יֶהֳרֵם בְּגִין מִתְעָרֵי לְתַתָּא קוֹל חַד כָּלִיל יְרוּשָׁלַם, שֶׁנֶּאֱמַר [דף קיד ע"ב] בְּאֶשׁ"א וְרוּחָ"א וּמַיָ"א (ישעיה סב) לֹא יֵאָמֵר לָךְ עוֹד דְּנָפְקֵי כַּחֲדָא מִגּוֹ שׁוֹפָר, עֲזוּבָה וּלְאַרְצֵךְ לֹא יֵאָמֵר עוֹד הָכֵי נָמֵי אִתְעַר לְעֵילָא שְׁמָמָה. וּבְכָל מָקוֹם שֶׁאַתָּה שׁוֹפָר. וְהַהוּא קוֹל דְּכָלִיל מוֹצֵא לֹא לֹא הִיא שְׁבוּעָה, בְּאֶשׁ"א וּמַיָ"א וְרוּחָ"א הַדָּא הוּא דִּכְתִיב (בראשית ט) וְלֹא אִתְתַּקַּן, וּנְפַק דָּא מִתַּתָּא יִכָּרֵת כָּל בָּשָׂר עוֹד מִמֵּי וְדָא מֵעֵילָא, וְאִתְתַּקַּן עָלְמָא הַמַּבּוּל וְלֹא יִהְיֶה עוֹד מַבּוּל וְרַחֲמֵי אִשְׁתְּכָחוּ. וְהַהוּא וגו' וּכְתִיב (ישעיה נד) אֲשֶׁר מִקַּטְרְגָא אִעַרְבֵב דַּחֲשִׁיב נִשְׁבַּעְתִּי מֵעָבֹר מֵי נֹחַ. מִכָּאן שָׁלֵא לֹא שְׁבוּעָה, וּמִן לָאו אַתָּה שׁוֹמֵעַ הֵן. וְעָתִיד הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לְקַיֵּים עוֹלָמוֹ קְיוּם שָׁלֵא תְּגֻלָּה כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל וְלֹא

לְשַׁלְטָאָה בִּדְינָא וּלְקַטְרְגָא תֵּהָרֵם בִּנְיַן בֵּית הַמִּקְדָּשׁ,
בְּעָלְמָא, וְחָמֵי דְּמִתְעָרֵי לְפִיכָךְ אֵין מְקַבְּלִין נְשָׁמָתָן
רַחֲמֵי, כְּדֵין אִתְעַרְבָּב אֶלָּא בְּמָקוֹם קַיָּים לְעוֹלָמִים,
וְאִתְּשַׁשׁ חֵילֵיהּ וְלָא יָכֵיל כְּדֵי שֶׁתִּהְיֶה הַנְּשָׁמָה קַיֶּמֶת
לְמֶעְבַּד מִידֵי, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ בַּגּוּף לְעוֹלָמִים, וְדָא הוּא
הוּא דְּאִין עָלְמָא בְּרַחֲמֵי, דִּכְתִיב הַנִּשְׁאָר בְּצִיּוֹן וְהַנּוֹתָר
דְּאִי תֵּימָא דִּדְינָא אִתְעַבִּיד, בִּירוּשָׁלִַם קָדוֹשׁ יֵאָמֵר לוֹ וגו'.
לָאו הָכֵי, אֶלָּא אִתְחַבָּרוּ אָמַר רַבִּי חִזְקִיָּה מֵהָכָא (מִקְרָא
רַחֲמֵי בְּדִינָא, וְעָלְמָא אִתְדָּן הוּא) הוּא קָדוֹשׁ יְרוּשָׁלַם קָדוֹשׁ
בְּרַחֲמֵי. תָּא חֲזֵי כְּתִיב (תהלים פא) תִּקְעוּ בַחֹדֶשׁ שׁוֹפָר דִּכְתִיב (ישעיה ו) קָדוֹשׁ יי'
בַּכֶּסֶה לְיוֹם חַגֵּנוּ דְּאִתְכַּסְיָא צְבָאוֹת. וּכְתִיב (הושע יא) בְּקִרְבֵּךְ
קָדוֹשׁ. יְרוּשָׁלַם קָדוֹשׁ, דִּכְתִיב סִיהֲרָא. דְּהָא כְּדֵין שַׁלְטָא
הַאי חִיוְיָא בִּישָׁא וְיָכֵיל (קהלת ח) וּמְמָקוֹם קָדוֹשׁ יְהַלֵּכוּ.
לְנַזָּקָא עָלְמָא, וְכַד מִתְעָרֵי כְּתִיב (ישעיה
רַחֲמֵי, סָלְקָא סִיהֲרָא ד) וְהָיָה הַנִּשְׁאָר בְּצִיּוֹן וְהַנּוֹתָר
וְאִתְעַבְרַת מִתַּמָּן, וְאִיהוּ בִּירוּשָׁלַם קָדוֹשׁ יֵאָמֵר לוֹ. מַה
אִתְעַרְבַּב וְלָא יָכֵיל קָדוֹשׁ הָרִאשׁוֹן קַיָּים אַף
לְשַׁלְטָאָה, וְאִתְעַבַּר דְּלָא הַשְׁאָר קָדוֹשׁ קַיָּים. אָמַר
יִתְקְרַב תַּמָּן, וְעַל דָּא בְּיוֹם רַבִּי יִצְחָק מַאי דִּכְתִיב (זכריה ח)
רֹאשׁ הַשָּׁנָה בָּעֵי לְעַרְבְּבָא עוֹד יֵשְׁבוּ זְקֵנִים וּזְקֵנוֹת
לֵיהּ כְּמַאן דְּאִתְעַר מִשְׁנָתֵיהּ בִּרְחוֹבוֹת יְרוּשָׁלַם וְאִישׁ
וְלָא יְדַע כְּלוּם. בְּיוֹם מִשְׁעַנְתּוֹ בְּיָדוֹ מֵרוֹב יָמִים. מַאי
הַכְּפוּרִים בָּעֵי לְנַיְּחָא טִיבוּתָא דָּא (כִּדְי) לְמֵיזַל כְּדֵין
וּלְמֶעְבַּד לֵיהּ נַיְּחָא דְּרוּחָא דִּכְתִיב וְאִישׁ מִשְׁעַנְתּוֹ בְּיָדוֹ.
בְּשָׁעִיר דְּקָרְבִין לֵיהּ, וּכְדֵין אֶלָּא אָמַר רַבִּי יִצְחָק (קלה א)

עֲתִידִים הַצַּדִּיקִים לֶעָתִיד לָבֹא אִתְהַפֵּךְ סַנִּיגוֹרְיָא עֲלַיְיהוּ
לְהַחֲיוֹת מֵתִים כְּאֵלִישָׁע דְּיִשְׂרָאֵל, אֲבָל בְּיוֹמָא דְּרֵאשׁ
הַנָּבִיא, דִּכְתִיב (מלכים ב ד) וְקַח הַמִּשְׁנָה אִתְעַרְבֵּב דְּלָא יְדַע
מִשְׁעַנְתִּי בְּיָדֶךָ וָלֵךְ. וּכְתִיב וְלָא יָכֵיל לְמֶעְבַּד כְּלוּם.
וְשַׂמְתָּ מִשְׁעַנְתִּי עַל פְּנֵי הַנַּעַר. חָמֵי אִתְעָרוּתָא דְּרַחֲמֵי
אֲמַר לָהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא סָלְקִין מִתַּתָּא וְרַחֲמֵי
דָּבָר שֶׁעֲתִידִים לַעֲשׂוֹת מִלְּעֵילָּא וְסִיהֲרָא סָלְקָא
הַצַּדִּיקִים לֶעָתִיד לָבֹא אַתָּה בֵּינַיְיהוּ. כְּדֵין אִתְעָרְבֵב וְלָא
רוֹצֶה עַכְשָׁיו לַעֲשׂוֹת, מַה יֵּדַע כְּלוּם וְלָא יָכֵיל
כְּתִיב וַיָּשֶׂם אֶת הַמִּשְׁעֶנֶת עַל לְשַׁלְטָאָה. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ
פְּנֵי הַנַּעַר וְאֵין קוֹל וְאֵין עוֹנֶה הוּא דֵּן לְהוֹ לְיִשְׂרָאֵל
וְאֵין קָשֶׁב. אֲבָל הַצַּדִּיקִים בְּרַחֲמֵי, וְחָיֵיס עֲלַיְיהוּ
לֶעָתִיד לָבֹא עָלָה בְּיָדָם וְאִשְׁתְּכַח לְהוֹ זִמְנָא כָּל אִנּוּן
הַבְטָחָה זוֹ, דִּכְתִיב (זכריה י') י' יוֹמִין דְּבֵין רֹאשׁ הַשָּׁנָה
וְאִישׁ מִשְׁעַנְתּוֹ בְּיָדוֹ כְּדֵי לְיוֹם הַכִּפּוּרִים לְקַבְּלָא כָּל
לְהַחֲיוֹת בּוֹ אֶת הַמֵּתִים מָאן אִנּוּן דְּתָיְיבִין קַמֵּיהּ וּלְכַפָּרָא
מֵתִים אוֹתָם מֵהַגָּרִים שֶׁנִּתְגַּיְירוּ לוֹן מְחוֹבַיְיהוּ וְסָלִיק לוֹן
מֵאוּמוֹת הָעוֹלָם דִּכְתִיב בְּהוֹ לְיוֹמָא דְּכִפּוּרֵי. וְעַל דָּא
(ישעיה סה) כִּי הַנַּעַר בֶּן מֵאָה בְּכוֹלָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
שָׁנָה יָמוּת וְהַחוֹטֵא בֶּן [דף קטו ע"א] פַּקִּיד לוֹן לְיִשְׂרָאֵל לְמֶעְבַּד
מֵאָה שָׁנָה יְקוֹלֵל. אָמַר עוֹבָדָא בְּגִין דְּלָא יִשְׁלוֹט
רַבִּי יִצְחָק סוֹפֵיהּ דִּקְרָא מוֹכִיחַ עֲלַיְיהוּ מַאן דְּלָא אִצְטְרִיךְ,
דִּכְתִיב מְרוֹב יָמִים. דָּבָר אַחֵר וְלָא יִשְׁלוֹט עֲלַיְיהוּ דִּינָא,
וְיהוֹן כְּלְהוֹן זַכָּאִין בְּאַרְעָא
[דף קטו ע"א] כְּרְחִימוּ דְּאַבָּא עַל בְּנִין, וְכוֹלָא בְּעוֹבָדָא וּבְמִלִּין
תַּלְיָא, וְהָא אוּקִימְנָא מִלִּין. וַיי' פָּקַד אֶת שָׂרָה כַּאֲשֶׁר

אָמַר, דִּכְתִיב לַמּוֹעֵד אָשׁוּב וַתֹּאמֶר שָׂרָה צְחוֹק עָשָׂה לִי אֱלֹהִים. כְּתִיב (ישעיה סו) שִׂמְחוּ וְתָנִינָן פָּקַד אֶת שָׂרָה, אֶת יְרוּשָׁלַם וְגִילוּ בָהּ כָּל אֹהֲבֶיהָ שִׂישׂוּ אִתָּהּ מָשׂוֹשׂ כָּל פְּקִידָה לְנוּקְבָא, זְכִירָה לְדִכּוּרָא, וּבְגִין כָּךְ וַיי׳ פָּקַד הַמִּתְאַבְּלִים עָלֶיהָ. אָמַר רַבִּי אֶת שָׂרָה, כַּאֲשֶׁר אָמַר, יְהוּדָה לֹא הָיְתָה שִׂמְחָה לְפָנַי דִּכְתִיב שׁוּב אָשׁוּב אֵלֶיךָ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא מִיּוֹם כָּעֵת חַיָּה וגו׳, מֵהָכָא שֶׁנִּבְרָא הָעוֹלָם, כְּאוֹתָהּ מַשְׁמַע דְּאָמַר (קב ב) וַיֹּאמֶר שִׂמְחָה שֶׁעָתִיד לִשְׂמוֹחַ עִם שׁוּב אָשׁוּב אֵלֶיךָ, וַיֹּאמֶר הַצַּדִּיקִים לֶעָתִיד לָבוֹא. וְכָל סִתָּם, דְּאִיהוּ הֲוָה וְלָא אֶחָד וְאֶחָד מַרְאֶה בָּאֶצְבַּע וְאוֹמֵר (שם כה) הִנֵּה אֱלֹהֵינוּ זֶה קִוִּינוּ לוֹ וְיוֹשִׁיעֵנוּ זֶה יי׳ קִוִּינוּ לוֹ נָגִילָה וְנִשְׂמְחָה בִּישׁוּעָתוֹ.

וַיי׳ לְשָׂרָה וגו׳. כֵּיוָן דַּאֲמַר וַיי׳ פָּקַד אֶת שָׂרָה, מַהוּ וַיַּעַשׂ יי׳ לְשָׂרָה. עֲשָׂה מוֹדַעַת זֹאת בְּכָל הָאָרֶץ. אֶלָּא הָכִי תָּנִינָן דְּאִיבָּא רַבִּי יוֹחָנָן אָמַר לֹא חָזִינָן מַאן דְּעוֹבָדוֹי דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְּפָרִישׁ הַאי מִלָּה כְּדָוִד מַלְכָּא מֵהַהוּא נָהָר דְּנָגִיד וְנָפִיק דְּאָמַר (תהלים קד) תַּסְתִּיר פָּנֶיךָ מֵעֵדֶן אִיהוּ, וְאִיהוּ יְבָהֲלוּן וגו׳. מִכָּאן שֶׁאֵין נִשְׁמַתְהוֹן דְּצַדִּיקַיָּיא, וְאִיהוּ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא עוֹשֶׂה רָעָה מַזָּלָא דְּכָל בִּרְכָאן טָבָאן לְשׁוּם אָדָם, אֶלָּא כְּשֶׁאֵינוֹ וְגִשְׁמֵי בִּרְכָאן נָזְלֵי מִנֵּיהּ מַשְׁגִּיחַ בּוֹ הוּא כָּלָּה מֵאָלָיו, וּמִתַּמָּן נָפְקֵי, דִּכְתִיב תַּסְתִּיר פָּנֶיךָ יְבָהֲלוּן לְהַשְׁקוֹת אֶת הַגָּן, דְּאִיהוּ תּוֹסֶף רוּחָם יִגְוָעוּן וגו׳. וְאַחַר מַזָּיל וּמַשְׁקֶה מֵעֵילָא לְתַתָּא, כָּךְ (שם) תְּשַׁלַּח רוּחֲךָ יִבָּרְאוּן

חזרה לזהר דף קטו ע"א

וַיַּעַשׂ יי׳ לְשָׂרָה וגו׳. כֵּיוָן דַּאֲמַר וַיי׳ פָּקַד אֶת שָׂרָה, מַהוּ וַיַּעַשׂ יי׳ לְשָׂרָה. עֲשָׂה מוֹדַעַת זֹאת בְּכָל הָאָרֶץ. אֶלָּא הָכִי תָּנִינָן דְּאִיבָּא רַבִּי יוֹחָנָן אָמַר לֹא חָזִינָן מַאן דְּעוֹבָדוֹי דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְּפָרִישׁ הַאי מִלָּה כְּדָוִד מַלְכָּא מֵהַהוּא נָהָר דְּנָגִיד וְנָפִיק דְּאָמַר (תהלים קד) תַּסְתִּיר פָּנֶיךָ מֵעֵדֶן אִיהוּ, וְאִיהוּ יְבָהֲלוּן וגו׳. מִכָּאן שֶׁאֵין נִשְׁמַתְהוֹן דְּצַדִּיקַיָּיא, וְאִיהוּ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא עוֹשֶׂה רָעָה מַזָּלָא דְּכָל בִּרְכָאן טָבָאן לְשׁוּם אָדָם, אֶלָּא כְּשֶׁאֵינוֹ וְגִשְׁמֵי בִּרְכָאן נָזְלֵי מִנֵּיהּ מַשְׁגִּיחַ בּוֹ הוּא כָּלָּה מֵאָלָיו, וּמִתַּמָּן נָפְקֵי, דִּכְתִיב תַּסְתִּיר פָּנֶיךָ יְבָהֲלוּן לְהַשְׁקוֹת אֶת הַגָּן, דְּאִיהוּ תּוֹסֶף רוּחָם יִגְוָעוּן וגו׳. וְאַחַר מַזָּיל וּמַשְׁקֶה מֵעֵילָא לְתַתָּא, כָּךְ (שם) תְּשַׁלַּח רוּחֲךָ יִבָּרְאוּן

וגו'. וְאַחַר כָּךְ (שם) יְהִי כְּבוֹד יי' לְעוֹלָם יִשְׂמַח יי' בְּמַעֲשָׂיו. וַאֲזַי הַשְׂחוֹק בָּעוֹלָם דִּכְתִיב (שם קכו) אָז יִמָּלֵא שְׂחוֹק פִּינוּ וּלְשׁוֹנֵנוּ רִנָּה. הָדָא הוּא דִכְתִיב בְּגִין דְּבָנַי (נָשָׁא) בְּהַאי (קפא א) מַזָּלָא תַּלְיִין וְלָא בְּאַתַּר אָחֳרָא. וְעַל דָּא כְּתִיב וַיי' בֵּרַךְ אֶת שָׂרָה פְּקִידָה בְּלִחוֹדוֹי. וַיַּעַשׂ יי' לְשָׂרָה. וְתֹאמֶר שָׂרָה צְחֹק עָשָׂה לִי אֱלֹהִים לִשְׁמוֹחַ בִּישׁוּעָתוֹ. רַבִּי חִיָּיא אָמַר תָּא חֲזֵי עַד שֶׁהַגּוּף עוֹמֵד בָּעוֹלָם הַזֶּה הוּא חָסֵר כָּאן פְּקִידָה וְכָאן עֲשִׂיָּיה. מִן הַתַּשְׁלוּם, לְאַחַר שֶׁהוּא וּבְגִין כָּךְ אָמַר יי' וַיי' וְכֹלָּא צַדִּיק וְהוֹלֵךְ בְּדַרְכֵי יוֹשֶׁר וּמֵת חַד. רַבִּי אֶלְעָזָר פְּתַח וַאֲמַר בְּיוֹשְׁרוֹ, נִקְרָא שָׂרָה בְּתַשְׁלוּמוֹ, הִגִּיעַ לְתְחַיַּית הַמֵּתִים הוּא שָׂרָה, כְּדֵי שֶׁלֹּא יֹאמְרוּ שֶׁאַחֵר הוּא שֶׁהֶחֱיָה קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. לְאַחַר שֶׁהוּא חַי, וְשָׁמַח בְּיי' דְּלָא יִתְעַבַּר מִינָהּ לְעָלְמִין, דְּבַר נָשׁ דְּזָכֵי עִם הַשְׁכִינָה וּמַעֲבִיר הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא הַיָּגוֹן מִן הָעוֹלָם דִּכְתִיב (ישעיה כה) בִּלַּע הַמָּוֶת לָנֶצַח וּמָחָה יי' אֱלֹהִים דִּמְעָה מֵעַל כָּל פָּנִים וגו'. אֲזַי נִקְרָא יִצְחָק, בִּשְׁבִיל הַצְּחוֹק וְהַשִּׂמְחָה שֶׁיִּהְיֶה לַצַּדִּיקִים לֶעָתִיד לָבֹא. רַבִּי יְהוּדָה אָמַר לְהַהוּא אֲתַר דִּכְתִיב חָנָן, שָׁדְרוּ לֵיהּ לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל תִּקְרוֹבְתָּא כָּל בְּנֵי מָאתָא, דְּאִיהִי אֶרֶץ הַחַיִּים. דָּוִד

מַלְכָּא (קָרָא לֵיהּ) נַחֲלַת יי׳ עָאל לְגַבֵּיהּ רַבִּי אַבָּא, אֲמַר דְּכְתִיב (שמואל א כו) כִּי גֵּרְשׁוּנִי הַיּוֹם מֵהִסְתַּפֵּחַ בְּנַחֲלַת יי׳ לֵאמֹר לֵךְ עֲבֹד אֱלֹהִים אֲחֵרִים, וּבְגִין כָּךְ הִנֵּה לָא לֵיחוּשׁ מַר לְהַאי נַחֲלַת יי׳ [דף קטו ע"ב] בָּנִים. מַאן אַזְכִּי לֵיהּ לְבַר נָשׁ. בְּנִין. אִי זָכֵי בְּהוֹ בְּהַאי עַלְמָא, שָׂכָר פֵּרִי הַבֶּטֶן, דְּאוֹרַיְתָא, אֲמַר אֵין. אֲתוֹ כָּל אַגְרָא וְחוּלָקָא טָבָא בְּהַהוּא עַלְמָא, בְּהַהוּא אִיבָּא דְּמֵעוֹי אִיהוּ דְּזָכֵי בַּר נָשׁ בְּהַהוּא עַלְמָא בְּהוֹ. תָּא חֲזֵי הִנֵּה נַחֲלַת יי׳ בָּנִים. וְאַחְסַנְתָּא דְּאִיבִּין דְּעוֹבָדוֹי דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְלְעֵילָא אִיהוּ מֵאִילָנָא דְּחַיֵּי, דְּהָא מִתַּמָּן זָכֵי בַּר נָשׁ לְבִנְין כְּמָא דְּאַתְּ אָמַר (הושע יד) מִמֶּנִּי פִּרְיְךָ נִמְצָא. מַה כְּתִיב (תהלים קכז) אַשְׁרֵי הַגֶּבֶר אֲשֶׁר מִלֵּא אֶת אַשְׁפָּתוֹ מֵהֶם לֹא יֵבוֹשׁוּ וגו׳. אַשְׁרֵי בְּעַלְמָא דֵּין וְאַשְׁרֵי בְּעַלְמָא דְּאָתֵי. לֹא יֵבוֹשׁוּ כִּי יְדַבְּרוּ אֶת אוֹיְבִים בַּשָּׁעַר. מַאן אוֹיְבִים בַּשָּׁעַר. אִלֵּין מָארֵיהוֹן דְּדִינִין, דְּכַד נְשָׁמָתָא נָפְקַת מֵהַאי עַלְמָא, עָאל לְגַבֵּיהּ רַבִּי אַבָּא, אֲמַר לֵיהּ אֵימָתַי לֵיזִיל מַר, אֲמַר לָהּ הַיּוֹם מֵהִסְתַּפֵּחַ בְּנַחֲלַת יי׳ [דף קטו ע"ב] בְּנֵי מָאתָא וְאֵיזִיל, אֲמַר לֵיהּ לָא לֵיחוּשׁ מַר לְהַאי נַחֲלַת יי׳ [דף קטו ע"ב] תִּקְרוֹבְתָּא לְאוֹרַיְתָא הוּא דְּעָבְדוּ, וְלָא יְקַבְּלוּ מִנָּךְ כְּלוּם, אֲמַר לֵיהּ וְלָא מְקַבְּלֵי מִלֵּי דְּאוֹרַיְתָא, אֲמַר אֵין. אֲתוֹ כָּל בְּנֵי מָאתָא. אֲמַר לָהּ רַבִּי יְהוּדָה כֵּלְהוֹן מָארֵי מְתִיבְתָּא, אִיהוּ דְּזָכֵי בַּר נָשׁ בְּהַהוּא עַלְמָא בְּהוֹ. תָּא חֲזֵי הִנֵּה נַחֲלַת יי׳ בָּנִים. וְלֵיזִיל. קָם רַבִּי אַבָּא וְאַבְדֵּיל מִנַּיְהוּ עַשָּׂרָה דִּי יְקַבְּלוּן מִנֵּיהּ, אֲמַר לְהוֹ יְתִיבוּ בַּהֲדֵי גַּבְרָא אִיהוּ מֵאִילָנָא דְּחַיֵּי, דְּהָא רַבָּא דְּנָא, וַאֲנָא וְאִנּוּן נְקַבֵּל לְמָחָר וְנֵתֵיב עִמֵּיהּ. אָזְלוּ. וְאִנּוּן עַשָּׂרָה דְּאִשְׁתָּאֲרוּ עִמֵּיהּ יְתִיבוּ (אִנּוּן עַשָּׂרָה) וְלָא אֲמַר כְּלוּם, אֲמָרוּ לֵיהּ אִי רְעוּתֵיהּ דְּמַר נְקַבֵּל אַפֵּי שְׁכִינְתָּא. אֲמַר לְהוֹ וְהָא רַבִּי אַבָּא לֵית הָכָא, וְאַשְׁרֵי בְּעַלְמָא דְּאָתֵי. לֹא יֵבוֹשׁוּ כִּי יְדַבְּרוּ אֶת אוֹיְבִים בַּשָּׁעַר. מַאן אוֹיְבִים בַּשָּׁעַר. אִלֵּין מָארֵיהוֹן דְּדִינִין, דְּכַד נְשָׁמָתָא נָפְקַת מֵהַאי עַלְמָא,

שָׁדְרוּ בַּהֲדֵיהּ וַאֲתָא. פְּתַח כַּמָּה אִנּוּן מָרֵיהוֹן דְּדִינִין וַאֲמַר וַיי' פָּקַד אֶת שָׂרָה דְּזַמִּינִין קַמֵּיהּ עַד לָא יֵיעוֹל כַּאֲשֶׁר אָמָר. מַאי שְׁנִוָּיָא הַוָּה לְדוּכְתֵּיהּ בַּשָּׁעָר בְּהַהוּא הָכָא, הַוָּה לֵיהּ לְמֵימַר וַיי' זָכַר תַּרְעָא דְּיֵיעוֹל תַּמָּן, בְּגִין דְּמַשְׁכּוֹנִין שָׁבִיק בְּהַאי אֶת שָׂרָה כְּמָה דַּאֲמַר (בראשית ל) וַיִּזְכֹּר אֱלֹהִים אֶת רָחֵל. דְּאֵין עַלְמָא וּבְגִינֵיהוֹן יִזְכֵּי פִּקְדָּה אֶלָּא עַל מַה דַּהֲוָה בְּהַהוּא עַלְמָא וְעַל דָּא לֹא בְּקַדְמֵיתָא. אֶלָּא בְּקַדְמֵיתָא יְבוֹשׁוּ כִּי יְדַבְּרוּ אֶת אוֹיְבִים הַוָּה, דְּכְתִיב שׁוּב אָשׁוּב אֵלַיִךְ בַּשָּׁעָר. רַבִּי יְהוּדָה וְרַבִּי כָּעֵת חַיָּה, וְעַל אוֹתוֹ עִנְיָן יוֹסֵי הַוּוֹ אָזְלֵי בְּאָרְחָא. אֲמַר נֶאֱמַר שֶׁפָּקַד עַכְשָׁיו, מַשְׁמַע לָהּ רַבִּי יְהוּדָה לְרַבִּי יוֹסֵי דְּכְתִיב כַּאֲשֶׁר אָמָר, דְּאִלְמָלֵא פְּתַח פּוּמָךְ וְלָעֵי בְּאוֹרַיְתָא לֹא נֶאֱמַר כַּאֲשֶׁר אָמָר לֵימָא דָּהָא שְׁכִינְתָּא אִשְׁתַּכְּחַת זְכִירָה, אֲבָל פָּקַד הַהִיא מִלָּה גַּבָּךְ, דְּכָל זְמַן דִּבְמִלֵּי דְּאוֹרַיְתָא לָעָאן שְׁכִינְתָּא דַּאֲמַר לַמּוֹעֵד אָשׁוּב אֵלַיִךְ. לְבָתַר אָמַר הָכֵי, הַאי צַדִּיק אַתְיָא וּמִתְחַבְּרָא, וְכָל שֶׁכֵּן דְּזָכֵי לְמֵיסַק לְהַהוּא יְקָר בְּאוֹרְחָא (עט ב) דִּשְׁכִינְתָּא עִלָּאָה, דְּיוֹקְנֵיהּ מִתְפַּתַּח קָדְמָא וְאַתְיָא וְאָזְלָא קַמַּייהוּ בְּכַרְסֵי יְקָרֵיהּ, וְכֵן לְכָל צַדִּיק דִּבְנֵי נָשָׁא דְּזָכָאן וְצַדִּיק דְּיוֹקְנֵיהּ לְעֵילָּא כַּד הַוָּה בִּמְהֵימְנוּתָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ לְתַתָּא לְאַבְטָחָא לְהַהִיא הוּא. פְּתַח רַבִּי יוֹסֵי וַאֲמַר. נִשְׁמָתָא קַדִּישָׁא. וְהַיְינוּ דְּאָמַר (שם) אֶשְׁתַּךְ כְּגֶפֶן פֹּרִיָּה רַבִּי יוֹחָנָן, מַאי דִּכְתִיב (חבקוק ג) בֵּירַכְתֵּי בֵיתֶךָ בָּנֶיךָ כִּשְׁתִילֵי שֶׁמֶשׁ יָרֵחַ עָמַד זְבֻלָּה, דְּזַהֲרָן זֵיתִים סָבִיב לְשֻׁלְחָנֶךָ. גּוּפָא וְנִשְׁמָתָא דְּקַיְימִין בְּאַדְרָא אֶשְׁתַּךְ כְּגֶפֶן פֹּרִיָּה, כָּל זִמְנָא קַדִּישָׁא עִלָּאָה דְּלְעֵילָּא דְּאִתְתָּא בֵּירַכְתֵּי בֵיתָא וְלָא

נָפְקָא לְבַר, הַיְא צְנוּעָה כִּדְיוֹקְנָא דַּהֲוָה קָאֵים בְּאַרְעָא,
וְאִתְחֲזֵי לְאוֹלָדָא בְּנִין וְהַהִיא דְיוֹקְנָא מִתְנָּזָא הֲנָאַת
דְּכָשְׁרָן. כְּגַוְונָא, מַה גַּוְונָא לָא נְשְׁמָתָא, וְהַהִיא עַתִּידָה
אִתְנַטְעָא אֶלָּא בְּזִינָהּ וְלָא לְאִתְלַבָּשׁ בְּהַאי גַּרְמָא
בְּזִינָא אָחֳרָא. כָּךְ אִתְּתָא דְּאִשְׁתָּאַר בְּאַרְעָא, וְאַרְעָא
דְּכָשְׁרָא לָא תֶּעֱבַד נְטִיעָן מִתְעַבַּר מִנֵּיהּ וּטְפַל טִינֵיהּ
בְּבַר נָשׁ אָחֳרָא. מַה גַּוְונָא לָא לְבָרָא, וְדָא הוּא דְּאִתְקְרֵי
אִית בֵּיהּ רְכִיבָה מֵאִילָנָא קְדוּשָׁה. וְכַד קָיְמָא בְּהַהִיא
אָחֳרָא, אוֹף הָכֵי אִתְּתָא דְּיוֹקְנָא הַהִיא דִּלְעֵילָא, אָתָא
דְּכָשְׁרָא הָכֵי נָמֵי. חֲמֵי מָה בְּכָל יַרְחָא [דף קטז ע"א] לְסָגְדָא
אַגְרָה, [דף קטז ע"א] בָּנֶיךָ קַמֵּי מַלְכָּא קַדִּישָׁא בְּרִיךְ הוּא
כְּשִׁתְילֵי זֵיתִים. מַה זֵיתִים דִּכְתִיב (ישעיה סו) וְהָיָה מִדֵּי
לָא נָפְלֵי טַרְפַּיְיהוּ כָּל יוֹמֵי חַדָּשׁ בְּחָדְשׁוֹ. וְהוּא מְבַשֵּׁר
שַׁתָּא וְכֻלְּהוּ קְשׁוּרִין תָּדִיר, לֵיהּ וְאָמַר לַמּוֹעֵד אָשׁוּב אֵלֶיךָ,
אוֹף הָכֵי בָּנֶיךָ כִּשְׁתִילֵי לְהַהוּא זְמַן דְּעָתִיד לְאַחָיָא
זֵיתִים סָבִיב לְשֻׁלְחָנֶךָ. מַה מִיתַיָא עַד דְּאִתְפַּקְדַת לְהַהוּא
כְּתִיב בַּתְרֵיהּ הִנֵּה כִי כֵן זְמָנָא כְּמָה דְּאִתְבַּשַּׁר הָדָא
יְבֹרַךְ גָּבֶר יְרֵא יי׳. מַאי הִנֵּה הוּא דִּכְתִיב וַיי׳ פָּקַד אֶת שָׂרָה
כִּי כֵן יְבֹרַךְ גָּבֶר. הִנֵּה כֵן כַּאֲשֶׁר אָמָר. וְהַהוּא יוֹמָא
מִבָּעֵי לֵיהּ. אֶלָּא לְאַסְגָּאָה דְּחָדֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
מִלָּה אָחֳרָא דְּאוֹלִיפְנָא דָּא בְּעוֹבָדוֹי הָדָא הוּא דִּכְתִיב
מִינָהּ, דְּכָל זְמָנָא דְּשָׁכִינְתָּא (תהלים קד) יִשְׂמַח יי׳ בְּמַעֲשָׂיו.
הַוַת צְנִיעָא בְּאַתְרָהּ כִּדְקָא אֲמַר לָהּ רַבִּי אַבָּא נִיחָא לָן
חָזֵי לָהּ כִּבְיכוֹל בָּנֶיךָ מַר עַל פָּרְשָׁתָא לְבָתַר, אֲמַר
כִּשְׁתִילֵי זֵיתִים אִלֵּין יִשְׂרָאֵל יָאוֹת לְכוֹן לְמִפְתַּח פָּרְשָׁתָא
כַּד שָׁרָאן בְּאַרְעָא. סָבִיב דָּא. פְּתַח וַאֲמַר וַיְהִי אַחַר

הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וְהָאֱלֹהִים נִסָּה לְשָׁלְחָנֵךְ. דְּאָכְלִי וְשָׁתָאן
אֶת אַבְרָהָם וגו' וַיֹּאמֶר קַח נָא וּקְרֵבִין קָרְבָּנִין וְחָדָאן קַמֵּי
אֶת בִּנְךָ אֶת יְחִידְךָ אֲשֶׁר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וּמִתְבָּרְכָן
אָהַבְתָּ וגו'. הָכָא אִית עִלָּאִין וְתַתָּאִין בְּגִינַיְיהוּ.
לְאִסְתַּכָּלָא הַאי אוּמָנָא דְּאַפִּיק לְבָתַר דְּשִׁכִינְתָּא נָפְקַת,
כַּסְפָּא מִמְּקוֹרָא דְּאַרְעָא, מַאי אִתְגָּלוּ יִשְׂרָאֵל מֵעַל פְּתוֹרָא
עֲבַד. בְּקַדְמֵיתָא מְעַיֵּיל לֵיהּ דַּאֲבוּהוֹן וַהֲווֹ בֵּינֵי עַמְמַיָּא
בְּנוּר דָּלִיק עַד דְּנָפִיק מִנֵּיהּ כָּל וְצַוָּוחִין כָּל יוֹמָא וְלֵילְיָא
זוּהֲמָא דְּאַרְעָא, וְהָא אִשְׁתְּאַרַת דְּאַשְׁגַּח בְּהוֹ בַּר קוּדְשָׁא
כַּסְפָּא אֲבָל לָא כַּסְפָּא בְּרִיךְ הוּא דְּכְתִיב (ויקרא כו)
שְׁלִימָתָא, לְבָתַר מַאי עָבִיד, וְאַף גַּם זֹאת בִּהְיוֹתָם בְּאֶרֶץ
מְעַיֵּיל לֵיהּ בְּנוּרָא כִּדְבְקַדְמֵיתָא אוֹיְבֵיהֶם וגו'. וְחָמֵינָן כַּמָּה
וּמַפִּיק מִנֵּיהּ סְטָיְיפֵי כְּמָא דְּאַתְּ קַדִּישִׁין עִלָּאִין מִיתוּ בְּגִזְרִין
אָמַר (משלי כה) הָגוֹ סִיגִים מִכָּסֶף תַּקִּיפִין, וְכָל דָּא בְּגִין
וגו' וּכְדֵין הוּא כַּסְפָּא שְׁלִימָתָא עוֹנָשָׁא דְּאוֹרַיְיתָא דְּלָא קָיְימוּ
בְּלָא עַרְבוּבְיָא. כָּךְ הַקָּדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל כַּד הֲווֹ שָׁרָאן
בָּרוּךְ הוּא מְעַיֵּיל הַאי גּוּפָא בְּאַרְעָא קַדִּישָׁא. חֲמֵי מַה
תְּחוֹת אַרְעָא עַד דְּמִתְרַקַּב כְּתִיב (דברים כח) תַּחַת אֲשֶׁר לֹא
כּוּלֵּיהּ וּנְפִיק מִנֵּיהּ כָּל זוּהֲמָא עָבַדְתָּ אֶת יְיָ' אֱלֹהֶיךָ
בְּישָׁא, וְאִשְׁתְּאַר הַהוּא תַּרְוָוד בְּשִׂמְחָה וּבְטוּב לֵבָב מֵרֹב
רֶקֶב וְאִתְבְּנֵי גּוּפָא מִנֵּיהּ, וְעַד כֹּל. הַאי קְרָא אִיהוּ רָזָא,
כְּעָן הוּא גּוּפָא לָא שְׁלִים. תַּחַת אֲשֶׁר לֹא עָבַדְתָּ
לְבָתַר הַהוּא יוֹמָא רַבָּא דִּכְתִיב בְּשִׂמְחָה, בִּזְמַן דִּכְהֲנֵי הֲווֹ
(זכריה יד) וְהָיָה יוֹם אֶחָד הוּא קְרֵבִין קָרְבָּנִין וַעֲלָווֹן וְדָא
יְוָדַע לַיְיָ' לֹא יוֹם וְלֹא לַיְלָה הֵיא בְּשִׂמְחָה. וּבְטוּב לֵבָב,
מִתְטַמְּרָן כֻּלְּהוּ בְּעַפְרָא אִלֵּין לֵיוָאֵי. מֵרֹב כֹּל, אִלּוּ

יִשְׂרָאֵל דַּהֲווֹ אֲמְצָעִיים כְּדְבַקַּדְמִיתָא מִן קֶדֶם דְּחִילוּ בֵּינַיְיהוּ וְנָטְלֵי בִּרְכָאן מִכָּל וְתַקִּיפוּ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, סִטְרִין. דִּכְתִיב (ישעיה ט) הָדָא הוּא דִּכְתִיב (ישעיה ב) וּבָאוּ הִרְבִּיתָ הַגּוֹי לוֹ הִגְדַּלְתָּ בְּמַעֲרוֹת צֻרִים וּבִמְחִלּוֹת עָפָר הַשִּׂמְחָה. אִלֵּין כַּהֲנֵי. שָׂמְחוּ מִפְּנֵי פַּחַד יי' וּמֵהָדָר גְּאוֹנוֹ וגו'. וּנְפִיק נִשְׁמָתַיְיהוּ וּמִתְעַכֵּל לְפָנֶיךָ כְּשִׂמְחַת בַּקָּצִיר, אִלּוּ יִשְׂרָאֵל דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא הַהוּא תַּרְוּוד רֶקֶב וְאִשְׁתָּאַר בְּרִיךְ לוֹן עִבּוּרָא דְּחַקְלָא גּוּפָא דְּאִתְבְּנֵי תַּמָּן דְּנְהוֹרָא וְיַהֲבֵי מַעֲשְׂרָא מִכְּלָא. דְּיִלֵּיהּ כְּנְהוֹרָא דְּשִׁמְשָׁא כַּאֲשֶׁר יָגִילוּ בְּחַלְקָם שָׁלָל. וּכְזָהֳרָא דִּרְקִיעָא דִּכְתִיב (דניאל יב) אִלֵּין לֵיוָאֵי דְּנָטְלָא מַעֲשְׂרָא וְהַמַּשְׂכִּילִים יַזְהִירוּ כְּזֹהַר מִגּוֹ אִדְּרָא. דָּבָר אַחֵר הָרָקִיעַ וגו'. וּכְדֵין כַּסְפָּא שְׁלִים הִרְבִּיתָ הַגּוֹי. אִלֵּין יִשְׂרָאֵל גּוּפָא שְׁלִימָא בְּלָא עִרְבּוּבְיָא דְּמְהֵימְנוּתָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ אַחֲרָנִיתָא. (מכאן עד סוף מדרש הנעלם בדף קיח אינו נמצא בז"ג רק בז"ק) הוּא עֲלַיְיהוּ כְּדָקָא חָזֵי. לוֹ הַגְדַּלְתָּ הַשִּׂמְחָה, דָּא אִיהוּ [דף קטז ע"ב] רַבִּי יַעֲקֹב גּוּפָא דְּרָגָא רֵישָׁא עִלָּאָה דְּאַבְרָהָם דְּנָהִיר יַרְמֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְּאִתְדַּבַּק בָּהּ, דְּאִיהוּ גָּדוֹל מִלְּעֵילָּא דִּכְתִיב (ישעיה כו) כִּי טַל וְחֻדְוָה בֵּיהּ אִשְׁתַּכַּח. שָׂמְחוּ אוֹרוֹת טַלֶּךָ. וּכְתִיב (שם כב) הִנֵּה לְפָנֶיךָ, [דף קטז ע"ב] בְּשַׂעֲתָא יי' מְטַלְטֶלְךָ וגו'. וּכְדֵין יִתְקְרוּן דְּסַלְקִין לְאִתְדַּבְּקָא בָּךְ. כַּדִּישִׁין עִלָּאִין דִּכְתִיב (שם ד) כְּשִׂמְחַת בַּקָּצִיר, דָּא כְּנֶסֶת קָדוֹשׁ יֵאָמֶר לוֹ. וְדָא הוּא יִשְׂרָאֵל דְּשִׂמְחַת בַּקָּצִיר

דְּיִלֵּיהּ הֲוָה. כַּאֲשֶׁר יָגִילוּ בְּחַלְקָם שָׁלָל. כַּאֲשֶׁר יָגִילוּ, אִלֵּין שְׁאָר חֵילִין וּרְתִיכִין לְתַתָּא בִּזְמַנָּא דְּמְחַלְּקֵי שָׁלָל וְטַרְפֵי טַרְפָּא בְּרֵאשִׁיתָא דְּכֹלָּא. רַבִּי יְהוּדָה פָּתַח וַאֲמַר (תהלים קיט)

דְּאִתְקְרֵי תְּחִנִּית הַמֵּתִים עֵת לַעֲשׂוֹת לַיי׳ הֵפֵרוּ
דְּבַתְרַיְיתָא, וְדָא הוּא (כַּסְפָּא שְׁלִים גּוּפָא שְׁלִימָא) תּוֹרָתֶךָ. עֵת לַעֲשׂוֹת לַיי׳
נְסִיוָנָא מַהוּ. אֶלָּא הָא אוּקְמוּהָ. בַּתְרַיְיתָא וְלָא יִטְעֲמוּן עוֹד
אֲבָל עֵת דָּא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל מַטַּעֲמָא דְּמוֹתָא דִּכְתִיב בִּי
דְּאִקְרֵי עֵת. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר נִשְׁבַּעְתִּי נְאֻם יי׳ כִּי יַעַן אֲשֶׁר (ויקרא טז)
עָשִׂיתָ וגו׳ כִּי בָּרֵךְ אֲבָרֶכְךָ אֶל הַקְּדֵשׁ. מַאי וְאַל יָבֹא
וגו׳. וּבְהַהוּא זִמְנָא מַצְלוּ בְּכָל עֵת. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר
צַדִּיקַיָּיא דְּלָא יִתְנַסּוּן בְּדָא לְשַׁמְּרֵךְ מֵאִשָּׁה זָרָה. (משלי ז)
יַתִּיר. מַה כְּתִיב וַיִּשָּׂא אַבְרָהָם וְדָא הוּא (ויקרא י) וַיַּקְרִיבוּ
אֶת עֵינָיו וַיַּרְא וְהִנֵּה אַיִל וגו׳. לִפְנֵי יי׳ אֵשׁ זָרָה וגו׳. מַאי
אִלֵּין שְׁאָר חַיָּבֵי עַלְמָא טַעֲמָא עֵת. בְּגִין דְּאִית לָהּ
דְּאִתְקְרוּן אִילִים כְּמָא דְּאַתְּ עֵת וּזְמַן לְכֹלָּא לְקָרְבָא
אָמַר (ישעיה ס) אֵילֵי נְבָיוֹת לְאִתְנַהֲרָא לְאִתְחַבְּרָא כְּדְקָא
יְשָׁרְתוּנְךָ וּמְתַרְגְּמִינָן רַבְרְבֵי [וְהַאי אִיהִי עֵת
נְבָיוֹת. אַחַר נֶאֱחַז בַּסְּבַךְ וגו׳ יְאוֹת לַעֲשׂוֹת לַיי׳ דְּאִיהִי כְּנֶסֶת
כְּמָא דְּאַתְּ אָמַר (תהלים עה) וְכָל יִשְׂרָאֵל]. כְּמָא דְּאַתְּ אָמַר
קַרְנֵי רְשָׁעִים אֲגַדֵּעַ. (וַיִּשְׁלַח (תהלים סט) וַאֲנִי תְּפִלָּתִי לְךָ יי׳
אַבְרָהָם וגו׳) וַיֵּלֶךְ אַבְרָהָם וַיִּקַּח עֵת רָצוֹן. לַעֲשׂוֹת לַיי׳ כְּמָה
אֶת הָאַיִל וגו׳. דְּאִנּוּן מְזוּמָנִין דִּכְתִיב (שמואל ב ח) וַיַּעַשׂ דָּוִד
לְאִתְנַסָּאָה בְּכָל נְסִיוָנָא בִּישָׁא, שֵׁם. דְּכָל מַאן דְּאִשְׁתַּדַּל
וְיִשְׁתָּאֲרוּן הַצַּדִּיקִים לְעַלְמָא בְּאוֹרַיְיתָא כְּאִילוּ עָבִיד וְתַקֵּן
דְּאָתֵי כְּמַלְאָכִין עִלָּאִין קַדִּישִׁין הַאי עֵת לְחַבְּרָא לָהּ
לְיַחֲדָא שְׁמִיהּ, וּבְגִין כָּךְ כְּתִיב בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וְכָל כָּךְ
(זכריה יד) בַּיּוֹם הַהוּא יִהְיֶה יי׳ לָמָּה בְּגִין דְּהֵפֵרוּ תּוֹרָתֶךָ,
אֶחָד וּשְׁמוֹ אֶחָד וגו׳. אֲמַר לָהּ דְּאִילוּ לֹא הֵפֵרוּ תּוֹרָתֶךָ לָא

אִשְׁתַּכַּח פְּרוּדָא דְּקוּדְשָׁא (נ"א אֲמַר לוֹן) רַבִּי יְהוּדָה
בְּרִיךְ הוּא מִישְׁרָאֵל לְעָלְמִין. מִכָּאן וּלְהַלְאָה אַצְלָחוּ פִּתְחָא.
אֲמַר רַבִּי יוֹסֵי כְּגַוְונָא דָּא עָאל יוֹמָא אָחֳרָא עָאלוּ קַמֵּיהּ
כְּתִיב (ישעיה ס) אֲנִי יי׳ בְּעִתָּהּ כָּל בְּנֵי מָתָא, אֲמָרוּ לֵיהּ לֵימָא
אַחִישֶׁנָּה. מַהוּ בְּעִתָּהּ. בְּעֵת לָן מַר מִלַּיָּיא דְּאוֹרַיְתָא
ה׳. דְּתָקוּם מֵעַפְרָא כְּדֵין בְּפָרְשָׁתָא דְּקָרִינָן בָּהּ יוֹמָא
אַחִישֶׁנָּה. אֲמַר רַבִּי יוֹסֵי דְּשַׁבַּתָּא וַיו׳ פָּקַד אֶת שָׂרָה.
וְעִם כָּל דָּא יוֹמָא חַד אִיהִי קָם בֵּינֵי עַמּוּדֵי, פָּתַח וַאֲמַר
כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל גּוֹ עַפְרָא וְלָא וַיו׳ פָּקַד אֶת שָׂרָה וגו׳. שָׁלֹשׁ
יַתִּיר. אֲמַר רַבִּי יְהוּדָה הָכֵי מַפְתְּחוֹת בְּיָדוֹ שֶׁל הַקָּדוֹשׁ
אָמְרוּ. אֲבָל תָּא חֲזֵי רָזָא בְּרוּךְ הוּא וְלָא מְסָרָם לֹא בְּיַד
דְּאוֹלִיפְנָא, בְּשַׁעֲתָא דִּכְנֶסֶת מַלְאָךְ וְלֹא בְּיַד שָׂרָף. מַפְתֵּחַ
יִשְׂרָאֵל אִתְגַּלְיָיא מֵאַתְרָהּ, שֶׁל חַיָּה וְשֶׁל נְשָׁמִים וְשֶׁל
כְּדֵין אַתְוָון דִּשְׁמָא קַדִּישָׁא תְּחִיַּית הַמֵּתִים. בָּא אֵלִיָּהוּ
כְּבִיכוֹל אִתְפָּרְשׁוּ. וְנָטַל הַשְׁנַיִם שֶׁל נְשָׁמִים וְשֶׁל
דְּאִתְפָּרְשָׁא ה״א מִן וא״ו, תְּחִיַּית הַמֵּתִים. וְאָמַר רַבִּי
וּבְגִין דְּאִתְפָּרְשׁוּ מַה כְּתִיב יוֹחָנָן לֹא נִמְסַר בְּיַד אֵלִיָּהוּ
(תהלים לט) נֶאֱלַמְתִּי דוּמִיָּ״ה, אֶלָּא אַחַת. דְּאָמַר רַבִּי יוֹחָנָן
בְּגִין דְּאִסְתַּלַּק וא״ו מִן כְּשֶׁבִּקֵּשׁ אֵלִיָּהוּ לְהַחֲיוֹת בֵּן
ה״א, וְקוֹל לָא אִשְׁתַּכַּח, הַצָּרְפִית אֲמַר לָהּ קוּדְשָׁא
כְּדֵין דְּבוּר אִתְאַלַּם. וּבְגִין בְּרִיךְ הוּא לָא יָאוֹת לָךְ
כָּךְ הֵיא שְׁכִיבַת בְּעַפְרָא כָּל לְמִיסַּב בִּידָךְ שְׁתֵּי מַפְתֵּחוֹת,
הַהוּא יוֹמָא (דְּנָא) דְּה״א. אֶלָּא תֵּן לִי מַפְתֵּחַ הַגְּשָׁמִים
וּמַאן אִיהוּ אֶלֶף חַמְשָׁאָה, וּתְחַיֵּה הַמֵּת. וְהֵיינוּ דִּכְתִיב
וְאַף עַל גַּב דְּאַקְדִּימַת (מלכים א יח) לֵךְ הֵרָאֵה אֶל
בְּגָלוּתָא [קע״ב שְׁנִין] עַד אַחְאָב וגו׳ וְאִתְּנָה מָטָר. לֹא

לוח מוהרא"ש

לפי אופק יבנאל עיר ברסלב - עיר השמחה

פרשת תרומה

יום **ראשון**	**כה** / 23	**לימוד יומי:** **בבלי:** סנהדרין ס"ח **ירושלמי:** חגיגה ג' **תוספתא:** פסחים י' **נ"ך:** מלכים א יב **משניות:** סנהדרין ג **זהר:** חלק ב עמ' עט-פ	**עלות השחר** (72 דק') ... 5:00 | **סו"ז תפילה** ..... 9:59 **נץ החמה** ..... 6:13 | **חצות היום** ..... 11:51 **סו"ז קר"ש - מג"א** ... 8:17 | **שקיעה** ..... 5:29 **סו"ז קר"ש - גר"א** .... 9:02 | **צה"כ לשיטת ר"ת** .. 6:42
יום **שני**	**כו** / 24	**לימוד יומי:** **בבלי:** סנהדרין ס"ט **ירושלמי:** חגיגה ד' **תוספתא:** שקלים א **נ"ך:** מלכים א יג **משניות:** סנהדרין ד **זהר:** חלק ב עמ' פא-פב	**עלות השחר** (72 דק') ... 4:59 | **סו"ז תפילה** ..... 9:58 **נץ החמה** ..... 6:12 | **חצות היום** ..... 11:51 **סו"ז קר"ש - מג"א** ... 8:16 | **שקיעה** ..... 5:30 **סו"ז קר"ש - גר"א** .... 9:01 | **צה"כ לשיטת ר"ת** .. 6:43
יום **שלישי**	**כז** / 25	**לימוד יומי:** **בבלי:** סנהדרין ע' **ירושלמי:** חגיגה ה' **תוספתא:** שקלים ב **נ"ך:** מלכים א יד **משניות:** סנהדרין ה **זהר:** חלק ב עמ' פג-פד	**עלות השחר** (72 דק') ... 4:58 | **סו"ז תפילה** ..... 9:58 **נץ החמה** ..... 6:10 | **חצות היום** ..... 11:51 **סו"ז קר"ש - מג"א** ... 8:16 | **שקיעה** ..... 5:31 **סו"ז קר"ש - גר"א** .... 9:01 | **צה"כ לשיטת ר"ת** .. 6:44
יום **רביעי**	**כח** / 26	**לימוד יומי:** **בבלי:** סנהדרין ע"א **ירושלמי:** חגיגה ו' **תוספתא:** שקלים ג **נ"ך:** מלכים א טו **משניות:** סנהדרין ו **זהר:** חלק ב עמ' פה-פו	**עלות השחר** (72 דק') ... 4:57 | **סו"ז תפילה** ..... 9:57 **נץ החמה** ..... 6:09 | **חצות היום** ..... 11:51 **סו"ז קר"ש - מג"א** ... 8:15 | **שקיעה** ..... 5:32 **סו"ז קר"ש - גר"א** .... 9:00 | **צה"כ לשיטת ר"ת** .. 6:45
יום **חמישי**	**כט** / 27	**לימוד יומי:** **בבלי:** סנהדרין ע"ב **ירושלמי:** חגיגה ז' **תוספתא:** יומא א **נ"ך:** מלכים א טז **משניות:** סנהדרין ז **זהר:** חלק ב עמ' פז-פח	**יום כיפור קטן, ערב ראש חודש אדר** **עלות השחר** (72 דק') ... 4:56 | **סו"ז תפילה** ..... 9:57 **נץ החמה** ..... 6:08 | **חצות היום** ..... 11:51 **סו"ז קר"ש - מג"א** ... 8:14 | **שקיעה** ..... 5:33 **סו"ז קר"ש - גר"א** .... 8:59 | **צה"כ לשיטת ר"ת** .. 6:46
יום **שישי**	**ל** / 28	**לימוד יומי:** **בבלי:** סנהדרין ע"ג **ירושלמי:** חגיגה ח' **תוספתא:** יומא ב **נ"ך:** מלכים א יז **משניות:** סנהדרין ח **זהר:** חלק ב עמ' פט-צ	**א' דראש חודש אדר** **עלות השחר** (72 דק') ... 4:55 | **סו"ז תפילה** ..... 9:56 **נץ החמה** ..... 6:07 | **חצות היום** ..... 11:50 **סו"ז קר"ש - מג"א** ... 8:14 | **שקיעה** ..... 5:33 **סו"ז קר"ש - גר"א** .... 8:59 | **צה"כ לשיטת ר"ת** .. 6:46 **הדלקת נרות** (40 דק'): 4:53 (20 דק'): 5:13
שב"ק	**א** / 1	**לימוד יומי:** **בבלי:** סנהדרין ע"ד **ירושלמי:** חגיגה ט' **תוספתא:** יומא ג **נ"ך:** מלכים א יח **משניות:** סנהדרין ט **זהר:** חלק ב עמ' צא-צב	**שבת קודש פרשת תרומה - שקלים, שבת ראש חודש אדר** **עלות השחר** (72 דק') ... 4:53 | **סו"ז תפילה** ..... 9:56 **נץ החמה** ..... 6:06 | **חצות היום** ..... 11:50 **סו"ז קר"ש - מג"א** ... 8:13 | **שקיעה** ..... 5:34 **סו"ז קר"ש - גר"א** .... 8:58 | **צה"כ לשיטת ר"ת** .. 6:47 **מוצש"ק לשיטת ר"ת: 6:47**

אִם יָבוֹא הַסָּמ"ךְ־מ"ם לְהַחְלִישׁ דַּעְתְּךָ: "לָמָּה אַתָּה שָׂמֵחַ?" אַף אַתָּה הָשֵׁב וֶאֱמֹר לוֹ:
"'לָמָּה?' כִּי הַצַּדִּיקִים אָמְרוּ לִי לִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה, וְיֵשׁ לִי אֱמוּנַת חֲכָמִים!"...

(משיחותיו של מו"ר הרה"צ שליט"א)